

כל הנקרא בשמי

עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה, שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (בבא בתרא ע"ה ע"ב)

ענף א'

אפס תוהו ובוהו

בהגהות השמ"ש לע"ח שער א"א פ"ב אות א' (ח"א דף ס' ע"ג), ששם מבואר רדל"א הוא הנקרא אפס, והוא למעלה מן הכתר, והוא הממוצע בין המאציל להנאצל, ולמטה ממנו יש ב' ניצוצות שהם תוהו ובוהו, תוהו הוא הכתר, והוא דוגמת חומר היולי, ובוהו הוא (שורש) הו"ב תו"ם וד' יסודות ארמ"ע, עכתו"ד. והרי תרתי דקשייתא, חדא, דבריש ספר נהר שלום אמר דהתוהו הוא הממוצע ולא האפס המוחלט, ואילו בהגהות השמ"ש אמר שהאפס הוא הממוצע ולא התוהו. ותו דבריש ספר נהר שלום אמר דהאפס הוא האין סוף, ובהגהותיו אמר דהאפס הוא רדל"א. וכבר עמדו רבותינו המפרשים באלו הסתירות, ועל צבאם רבינו התורת חכם דף קס"ט ע"ב, עיין להם ואכמ"ל.

ב.

דעת רוב המפרשים דג"ר דעתיק מלבישים מן החזה דא"ק ולמטה

ונראה בע"ה ליישב בהקדים בקיצור נמרץ מה שיש לחקור בענין

א.

שמועות חלוקות

כתב הרוז"ל בע"ח שער מ"ב פ"א (ח"ב דף פ"ט ע"ב - ע"ג), ומשם בריש ספר נהר שלום (דף י"א ע"ב), דהאין סוף הוא האפס המוחלט שאין בו תפיסת המחשבה, ולמטה ממנו יש ב' ניצוצות שהם תוהו ובוהו, תוהו הוא עתיק, והוא "הבחינה היותר תחתונה ושפלה מכל בחינת אין סוף, וכאילו נאמר דרך משל שהוא בחינת מלכות שבמלכות [דאין סוף]", והוא ממוצע בין המאציל להנאצל, ונקרא ניצוץ בורא. ואחר שנאצל ניצוץ זה האציל את הניצוץ השני הנקרא בוהו שהוא א"א, והוא ניצוץ נברא, ובו שורש חבת"ם וד' יסודות, וכללות שני ניצוצות אלו הוא הכתר הכלול מעתיק וא"א, "באופן ש[הניצוץ הראשון שהוא] היותר קטן מכל המאציל האציל [את הניצוץ השני שהוא] היותר מובחר שבכל הנאצלים", עכתו"ד.

והנה לכאורה אלו הדברים מחזי כסתראי עם דברי מרן עצמו

דעתיק לא אתיידעו אפילו לא"א כי נשארו למעלה מן הפרסא". וכבר נודע דכללי חסדי דוד איקרו בלשון חכמי המערב בשם 'כללי השמ"ש', וגם נכתב עליו בכמה כתבי יד עתיקים 'קונטרס מעלי שמש"א', וזהו לסיבה שכללי חסדי דוד נכתבו רובם ככולם על פי רוח רבו מרן הרש"ש, ושמוענין מינה דדעת מרן מסכמת דכללות עולם האצילות המלביש מטיבורא דא"ק ולמטה אינו מתחיל אלא מכתר דא"א ולמטה, ואילו ג"ר דעתיק שהם רדל"א מלבישים למעלה משם, והיינו מן החזה דא"ק ולמטה. וכיוצא בזה העלה גם בר בריה דמרן ה"ה הרב דברי שלום בביאורו לע"ה לע"ה שער א' פ"ד ד"ה כן הענין (דף כ"ב ע"ד), ושם ד"ה ונתעגלו (דף כ"ג ע"ג), ושם להלן פ"ה ד"ה מלכות (דף כ"ז ע"ד), עיין לו שם שכתב להוכיח כן מכמה מקומות. וכן העלה הרב מעיל אליהו שהיה מגדולי חכמי ק"ק בית אל, כדיעוין לו בספרו מזכיר שלום בביאורו לע"ה שער א' ענף ה' (עמוד כ'), ועוד לו בספרו מעיל אליהו בביאורו להקדמת רחובות הנהר דף ד' ע"א (עמוד קפ"ג ולהלן), ושם להלן בביאורו לשם ע"ג וע"ד (עמוד קפ"ה) *.

מקום עמידת ג"ר דעתיק שהם רדל"א, אי הוא בגבול עולם האצילות אשר מטיבורא דא"ק ולמטה או למעלה מגבול האצילות מן החזה דא"ק ולמטה. וגם בזה כבר דשו קמאי וקמאי דקמאי, וכבר הארכנו מזה בס"ד בספר ים החכמה תשס"ג סימן ד', עיי"ש שהבאנו כל צדדי השיטות בזה, ולא אמרו רבנן בכפילא, ורק נכתוב בקצרה הנוגע למאמרנו זה.

הנה העולה מדעת רבותינו מהר"י צמח בהגהותיו למבוא שערים דף ז' ע"ד אות ד', ודף כ' סוף ע"ב, והרמח"ל בציור האילן שלו (ועיין לו עוד בקל"ה פתחי חכמה פתח צ"ז עמוד רצ"ב), והגר"א בביאורו לספרא דצניעותא דף ג' ע"ב ד"ה רישא, והלשם שבו ואחלמה בספר הביאורים לע"ה שער א' ענף ד' אות ז' (ח"א דף י"ד ע"ד) ובספר הכללים ח"א ע"ב ע"ב ועוד בכמה מקומות, וכיו"ב עוד טובא מרבוותא, דג"ר דעתיק מלבישים למעלה מן הפרסא – מן החזה דא"ק ולמטה, והיינו למעלה מגבול עולם האצילות.

וכן נראה בדעת מרן הרש"ש, שהרי כן מפורש איתמר בלשון תלמידו מוהרד"ם בכללי חסדי דוד כלל כ"ז ג"ר

א. ובגוף החקירה אי רדל"א מלביש מטיבורא דא"ק ולמטה או מן החזה דא"ק אמרנו לרשום עוד איזה מראה מקומות. מהר"ם פאפיראש בביאורו לע"ה שער א' פ"ד (אור זרוע עמוד ל"ג ולהלן), עוד שם פ"ה (עמוד ל"ו), דגלי אהבה לע"ה שער א' ענף ה' (ח"א עמוד י"א), מקום בינה ע"ה שער ג' פ"א (דף נ"ה ע"א ד"ה וראש), יד יוסף לע"ה שער א' ענף ה' (עמוד י"א), שלום ירושלם בביאורו לע"ה שער י"ג פ"ב (עמוד ס"א ס"ב), איפה שלימה בביאורו לאוצרות חיים שער הנקודים פ"ב אות ט' (דף ו' ע"א), כרם שלמה לע"ה שער ג' פ"א אות י' (בהנמ"ח ח"א עמוד רכ"ו), בית לחם יהודה

והנוגע מכל זה לעניננו הוא, דמכאן יש לנו להקיש לכל העולמות, מרישא דכל דרגין עד סיפא דכל דרגין, דתחילת וראש כל עולם הוא מן הכתר דא"א דפרטות העולם ההוא ולמטה, אשר בתוכו מלוכשים ז"ת דעתיק, אבל ג"ר דעתיק שהם רדל"א אינם מלוכשים בגבול העולם ההוא אלא עומדים ממעל לו, למעלה מראש כל עולם ועולם, וכגון חכא בעולם האצילות, הנה עולם האצילות המלביש מטיבורא דא"ק ולמטה מתחיל מן הכתר דא"א ולמטה שבתוכו מלוכשים ז"ת דעתיק, אבל ג"ר דעתיק שהם רדל"א מלבישים למעלה מטיבורא דא"ק, מן החזה דא"ק ולמטה.

ג.

רדל"א מתפשט לאורך כל עולם האצילות

אלא שמו"מ מדברי מרן למדנו, דעם היות דאוקמינן בדעת מרן דרדל"א מלביש ממעל לעולם האצילות,

דהיינו מן החזה דא"ק ולמטה וכאמור, מ"מ אינו מסתיים במקום המיבור, אלא הרי הוא מתפשט גם בפנימיות עולם האצילות לכל אורכו עד סופו, דכן מפורש בלשון קדשו בהקדמת רחובות הנהר דף ז' ע"א "שארבע עולמות אבי"ע מלבישים לתנהי"ם דיושר דא"ק וכו', והוא [תנהי"ם דא"ק] מתלבש ונגנז תוך פרצוף היושר דעתיק הנקרא רישא עילאה דלא אתיידע, אשר היושר דעתיק הנזכר מלבישו עד למעלה מסיום רגלי א"ק הנז', ועליו [על רדל"א] מלבישים תרין רישין גולגלתא ומו"ם דיושר דא"א, והם מקבלים הארת אין סוף ע"י רדל"א כנודע". הרי מפורש בלשון קדשו דרדל"א המלביש לתנהי"ם דא"ק, דהיינו מן החזה דא"ק ולמטה, (כמבואר במעיל אליהו ריש עמוד קפ"ד), מתפשט לכל אורך עולם האצילות, ועל ידו מקבלים גולגלתא ומו"ם הארת האין סוף, דלהיותו מלביש על א"ק שבתוכו מלוכש קו האין סוף, על ידו דייקא נמשכת הארת האין סוף לגולגלתא ומו"ם דא"א.

לע"ח שער א' פ"ה ד"ה עד (ח"א דף ד' ע"ד), שם שער ג' פ"א ד"ה נשאר (שם דף ה' ע"ד), שם שער י"ג פ"ב ד"ה אך (שם דף מ"ז ע"ג), באתי לגני לע"ח שער א' ענף ד' (ח"ב סוף עמוד י"א), עוד לו בביאורו להקדמת רחובות הנהר דף ג' ע"ב (ח"ג עמוד מ' ד"ה ומהם), שם דף ג' ע"ג (עמוד מ"ג ד"ה מבירורי), שם דף ד' ע"ב (עמוד ס' ולהלן בארוכה), שם דף ח' ע"ב (עמוד קי"ג ד"ה ומש"כ א"א), מחשבת בצלאל להקדמת רחובות הנהר דף ד' ע"א (סוף עמוד ל"א ועמוד ל"ב), בית שער הכוונות להגה"ק בעל הסולם עמוד קל"ה ד"ה ועוד פלא, הקדמת רחובות הנהר הוצאת מעלות הסולם עמוד י"ב, בנערינו ובזקנינו להגרא"ז ורנר אב"ד טבריה חלק הנסחרות פרק כ"ד אות ד' (עמוד צ"ה), שם להלן בסיום התשובה (עמוד צ"ז), שרשי הים שער ה' פ"א מ"ת עיונים וביאורים אות ו' (ח"ג עמוד י"ג י"ד).

זוטא ד"ה ועתה נבאר (דף מ"ט ע"א) וז"ל, ונמצא כי עתיק יומין רישא עילאה דלא אתיידע הכלול מעשר ספירות, כי אין בחינת ראש בלתי שתהיה כלולה מעשר ספירות, הנה השבעה תחתונות שבו מתלבשים תוך א"א הכולל, ע"כ. משמע נמי להתלבשות ז"ת דעתיק תוך י"ם דא"א מתייחס ע"ש רדל"א. ועיין כיו"ב להלשם שבו ואחלמה בכמה מקומות דקרי להו לז"ת דעתיק המתלבשים תוך י"ם א"א בשם ז"ת דרדל"א, וכגון בספר הביאורים שער הנקודים פ"ב אות ט' (ח"ב דף צ' ע"ג)².

והגם דזאת ודאי פשיטא ובלא"ה נמי ידעינן מן המפורש בכמה מקומות בדברי הרז"ל דז"ת דעתיק מתלבשים תוך י"ם דא"א לכל אורך עולם האצילות, הנה עיקר החידוש העולה מדברי מרן הוא דזו ההתפשטות לכל אורך האצילות מתייחסת על שם רדל"א, דהאור א"ם המלוכש ברדל"א מתפשט באמצעותו לכל אורך עולם האצילות, ולכל אורך התפשטותו נקרא על שמו, דחשיב כמאן דז"ת דרדל"א מתפשטים תוך כללות עולם האצילות. ועיין בספר שער מאמרי רשב"י בפירוש האדרא

ב. ובאמת מעיקרא היה מקום להסתפק בכוונת מרן אי כוונתו להתפשטות ז"ת דרדל"א תוך כללות עולם האצילות, ור"ל, דג"ר דעתיק וז"ת דעתיק כב' מדרגות חשיבי, ונוסף על ההתפשטות הנודעת דז"ת דעתיק תוך כללות האצילות, קמ"ל הכא דגם ז"ת דרדל"א מתפשטים בתוכם, והיינו עיקר הרבותא דמרן. או שמא אין כוונת מרן להוסיף התפשטות נוספת על ההתפשטות הנודעת דז"ת דעתיק, אלא עיקר כוונתו להורות דכולהו י"ם דעתיק כחדא מדרגה חשיבי, וכולהו נקראים ע"ש רדל"א, ולכן אע"פ שג"ר דעתיק נשארים מגולים למעלה, וז"ת דעתיק לבדם מתפשטים תוך כללות האצילות, לא תימא דז"ת דעתיק הללו כמדרגה בפני עצמה חשיבי מבלי היות להם חיבור גמור אל הג"ר דעתיק שהם רדל"א, דלא כן הוא, אלא הז"ת והג"ר כחדא מדרגה ממש חשיבי, וכל כך קטירי אהדידי בחד קטירא מבלי שום מקום פירוד עד שנכון לומר דהתפשטות הא"ס תוך האצילות באמצעות ז"ת דעתיק מתייחס ע"ש רדל"א.

ויש לעיין בדברי הרז"ל גופא בע"ח שער י"ג פ"ב (דף ס' ע"ג) דנראה שהביא בזה ב' פירושים אי כללות עתיק נקרא ע"ש רדל"א (וכהצד השני הנזכר בדברינו) או דג"ר דעתיק לבדם נקראים רדל"א (וכהצד הראשון הנזכר בדברינו), עיי"ש ויל"ע בזה.

ועיין להרב חסדי דוד כלל כ"ז דממשמעות דבריו נראה שפי דרדל"א אינו מתפשט אלא מן החזה עד הטיבור לבד, וז"ת דעתיק הם לבדם מתפשטים תוך עולם האצילות (אלא שנקראים ע"ש רדל"א וכנ"ל), והוא מדכתב בזה"ל, רדל"א הם הג"ר דעתיק יען לא נתלבשו בא"א רק ז"ת שבו [ר"ל, ז"ת דעתיק], והז"ת הנזכר נקרא עתיק יומין, ר"ל, כי המושג אלינו מן העתיק הם הז"ת דיליה הנקראים ו' יומין דיליה ע"י שנתלבשו בא"א, משא"כ בג"ר דעתיק דלא אתיידעו אפילו לא"א, כי נשארו למעלה מן הפרסא, עכ"ל. הרי דג"ר דעתיק המה לבדם נקראים רדל"א, והם אינם מתפשטים תוך א"א כלל, ורק ז"ת דעתיק לבדם מתפשטים תוך א"א.

ד.

**רדל"א דא"ק נכלל בכלל האור
א"ס בבחי' מציאות שאינה
במציאות**

באופן שעלה בידינו דג"ר דעתיק שהם רדל"א מלבישים למעלה מעולם האצילות, והיינו מן החוזה דא"ק ולמטה, אלא שז"ת דעתיק מתפשטים מטיבורא ולמטה לכל אורך האצילות, ובאמצעותם מתפשט אור הא"ס תוך כללות עולם האצילות. וכן מבואר בקצרה בדברי הרב מעיל אליהו (עמוד קפ"ד) "שעתיק יומין לפעמים מתכנה למלכות של עולם העליון ולפעמים מתכנה לעתיק יומין של עולם התחתון, לפי שהוא בחינה הממוצעת בין עולם לעולם וכו', ונמצא שהעיקר של העולם הוא בעצם מא"א וכו', שמה שכתב שהאצילות מתחיל מטבור דא"ק, קאי מבחינת א"א ואילך וכו', לפי שמא"א ואילך הוא שם עולם האצילות בעצם".

ומעתה המשיכיל יבין ראשית דבר מאחריתו, דהוא הדין שכן

הוא למעלה בעולם א"ק, דאף הוא דינו שוה לאצילות, דג"ר דעתיק דא"ק שהם רדל"א עומדים כביכול ממעל לו, ורישא דא"ק שהוא תחילת העולם הנקרא א"ק, אינו אלא מז"ת דעתיק דא"ק ולמטה אשר עליהם מלבישים י"ס דא"א דא"ק. אלא דבמקום גבוה אין לנו רשות לדבר, דרדל"א דא"ק אין לנו רשות לדבר ממנו ולכנותו בשם יען דנכלל בכלל אור אין סוף הפשוט שחלילה לדבר שם באיזה חילוקי דרגין אפילו בדקות והעלם דהעלם, ורק רשאין להזכיר מציאותו בבחינת י"ס הגנוזות שהאריכו בהן רבותינו הראשונים ונקראים מציאות שאינה במציאות, וכאשר הזהיר בזה מאוד הראב"ד, הובא בשערי היחוד והאמונה להגה"ק מהר"א מסטראשליע שער א' פרק י"א, וז"ל, והזהר מאוד בנפשך וכו' שלא יעלה על דעתך לומר שיש כח נפשיי בעיילת העילות, כי כל האומר כן אין לו חלק באלהי ישראל ובתורתו, ע"כ. ושם להלן פרק כ"א דיבר מזה עוד, ובהגהה שם בסוף הפרק האריך מאוד "שמה שדיבר הארי" ז"ל

וכיוצא בזה יש להוכיח מתוך דברי הרז"ל בע"ח שער ג' פ"א (דף ט"ז רע"ג) עיי"ש היטב ומשם באר'ה דעתיק יומין הוא מלכות דא"ק, וז"ת דיליה הנקראים עתיק יומין הם לבדם נתלבשו תוך א"א שהוא כתר דאצילות, אבל ראש עתיק שהוא ג"ר דיליה נשארו במקומם למעלה מראש האצילות. איברא, יעויין להרב איפה שלימה לאוצרות חיים שער עתיק פ"ב סוף אות ד' (דף י"ט ע"ג) שהעלה דג"ר דעתיק גופא מתפשטים לכל אורך עולם האצילות, ואכמ"ל.

ברם, קושטא קאמינא דכל לגבי סוגיא דידן אין כל נפק"מ אי כך או כך, דעיקר החידוש דנפקא לן מדברי מרן הג"ל הוא דהתפשטות אור הא"ס תוך כל אורך עולם האצילות הוא באמצעות רדל"א המתפשט תוך י"ס דא"א.

לתלמידיו בענין י"ם הגנוזות הוא בכדי לבאר להם שלא ישלחו יד ח"ו בא"ם יתברך להרהר בו ולהעלות על מחשבתו איזה כח חילוקי דרגין ח"ו אפילו בהעלם דהעלם, הגם שהכל נמצא מכחו יתברך, אבל הוא בדרך סתירה וגניזה וכו' לאצנעא בההוא צניעו דלא אתדבק ולא אתידע וכו', אשר בזה תלוי כל היחוד האמתי וכו', כי בבחינת מחשבה לא יושג זה בשום אופן שיהיה שני הפכים בנושא אחד בלי שום שינוי והתחלקות כחות כלל וכו', אשר על כן האלקי רח"ו ז"ל אשר בא לגלות היחוד והקישור העצום של הדרגין לא דיבר כי אם בבחינת המשכנתו יתברך שהוא מלכות דא"ק וכו' אבל למעלה מזה לא דיבר כלל, הגם שמדבר בא"ק עצמו, כבר מבואר לעיל שמדבר בבחינת המשכנתו בדרך השאלה וכו' וכו', ואמר שבפנימיותו אסור לדבר כלל וכו'. לכן לא דיבר כלל למעלה מהבחינות הנזכרים לעיל, כדי שלא יעלה על לב שום אדם איזה הרהור כח חילוק דרגין באין סוף אפילו בהעלם דהעלם, אשר זה הוא עון פלילי לדבר ולחשוב על ה' מחשבות חוץ חם ושלוש אשר הם היפוך היחוד. ואם האר"י ז"ל גילה לתלמידיו, חם ושלוש שדיבר מזה להעלות שם מחשבתו, כי אם אדרבה לגלות אופן גניזותם והסתרתם באופן שלא לעסוק כלל וכו', עכ"ל.

ובהמשך דבריו שם "לכן מבואר בספר לימודי האצילות מתלמידי האר"י ז"ל שכל הדברים בענין

מלכוש ושעשוע וטהירו וצמצום האור הכל הוא לגבי דידן, והמשילו כמשל כוכב, כאשר אנו רואים בראיה שלנו נראה כמתנועע בהתנוצצות כמה מיני אורות, אבל כשתגיע למקומו הוא אור פשוט בלתי שום תנועה וכו', ומזה תבין שחם ושלוש לדבר באין סוף יתברך איזה חילוק דרגין אפילו בהעלם דהעלם ורשימו דרשימו וכו'. ומה שלא הזכירם האלהי רח"ו ז"ל להצמצומים האלה בספרו, הוא מצד כי עיקר כוונתו לחלק שני הבחינות שנראים כמנגדים, דהיינו שהוא יתברך מושלל מכל כח הדרגין, ואף על פי כן כל הפרטים המה מכחו יתברך, וכחו לא סר מעליהם בבחינת התגלותו יתברך בהם, ומתייחדים ביחוד גמור, ולזה די במה שמבאר בענין הצמצום והקו וכו', ומה גם לגודל דקות העניינים ועוצם העלמם אשר לאו כל מוחא סביל דא, ויכולים למעות באלה להעריך חם ושלוש איזה מהות בעצמותו יתברך, כאשר קרה זה למקצת מקובלים אחרונים וכו', וזה עון פלילי וגדול עונם מנשוא וכו' ה' יכפר בעדם כי לכל העם בשגגה. **לכן לא דיבר בזה האלהי רח"ו כלל, ויפה כחו בזה מאוד, כאשר תמיד היה אדמו"ר הקדוש [בעל התניא] משבח אותו בזה שלא דיבר מזה כלל, ומזה ישאו קל וחומר בעצמם דלת העם אשר לא עמדו בסוד ה' לדעת עיקר ישורש ידיעת הקבלה שלא לשלוח יד במקומות הגבוהים האלו ח"ו, ולקיים מאמר רבותינו ז"ל (חגיגה י"ג) במופלא ממך כל תדרוש וכו', עכ"ל"ק. ועיין לו עוד שם.**

ה.

רדל"א דאצילות נחשב כא"ם לערך האצילות

ומהשתא דאוקמינן דרדל"א דא"ק נכלל בכלל האור אין סוף הפשוט ואינו עולה במציאות כלל, שוב יש לומר דמה שכתב מרן בריש ספר נהר שלום דהאין סוף שאין בו תפיסת המחשבה נקרא אפס המוחלט, הנה זה האין סוף היינו רדל"א דא"ק הנקרא אין סוף הפשוט לערך כללות הנאצלים שהם א"ק ואבי"ע וכמבואר.

ומן העליונים נלמד אל התחתונים, דע"ד האמור בא"ק כן הוא גם בעולם האצילות, דרדל"א דאצילות נקרא אף הוא בשם אין סוף לערך כללות עולם האצילות, להיותו עומד למעלה מראש עולם האצילות מבלי שיהיה לעולם האצילות השגה בו. אלא דודאי לא דמי לגמרי רדל"א דאצילות לרדל"א דא"ק, דרדל"א דא"ק נקרא אין סוף הפשוט לערך כללות הנאצלים ואין בו תפיסת מחשבה כלל, לא כן רדל"א דאצילות שאינו נקרא אין סוף אלא על פי כללי ערכי הכינויים, דנקרא כן בערך עולם האצילות דייקא, דלסיבת עמידתו למעלה מראש האצילות אין לעולם האצילות השגה בו, אבל לערך העליונים ממנו אינו נקרא כן, ופשוט.

וזהו שמצינו להרז"ל בפירושו לספד"צ (ספר הדרושים עמוד רל"ז) וז"ל, רישא דלאו רישא דלא ידיע ולא אתיידע מה דהוי ברישא דא, דלא אתדבק לא

בחכמתא ולא בסוכלתנו, והוא אין סוף אתקרי, ע"כ. וכ"כ עוד בהמשך דבריו שם להלן (עמוד רל"ט, הובא מקצתו בפאת השד"ה עמוד ש"ץ) "דרישא דכסופא דכל כסופין הוא רדל"א, ולא אתדבק, והוא אין סוף אתקרי וכו', והוא חמדת כל החמודות אשר הכל נכספין להשיגו, ואף עתיק [ר"ל, ז"ת דעתיק] שהכל נכספין להשיגו הוא נכסף ומשתוקק להשיג האי רדל"א".

וכ"כ גם הגר"א בביאורו לספד"ץ דף ג' ע"ב "שמעתיקא קדישא [שהוא א"א] מתחיל התיקון, והוא רישא לכל האצילות, שלמעלה ממנו רדל"א נקרא אין סוף, וכל שכן העולמות שלמעלה כנ"ל". וכן הוא שם להלן בסוף פרקא (דף י"ז ע"א) ועוד בכמה מקומות. וכיו"ב כתב בביאורו לחיכלות בראשית (בהנמ"ח עמוד ע"א טור ב') "ובינה כולל ג"ר וכו' ובהן מתלבש אין סוף והוא חכמה דרדל"א וכו', והוא נקרא א"ם ששם אין אפילו בחינת כלי". וכן כתב עוד בביאורו לספר יצירה פ"א מ"ט אופן א' (בהנמ"ח עמוד 214) "עתיקא קדישא שהוא מלכות דא"ק שהוא בסוד א"ם והוא חיות של כל העולמות, ובו אין רמז לא ביו"ד ולא בקוצו של יו"ד, וכל הספירות הם גילוייו ונקראין שמו ית', והוא דבר קודם לרצון, וע"ז אמרו בזוהר בריש הורמנותא וכו'". והרי נמי דרדל"א דאצילות נקרא בשם אין סוף.

וכן נמי נקט בלישניה הגה"ק מקאמרנא בזוהר חי פרשת נח דף ס"ה ע"א (דף רכ"ט ע"ד) וז"ל, ג"ר דרדל"א דלא אתדבק ולא אתיידע והוא בחינת א"ם לאצילות,

אע"פ שהאמת הוא שאחר כל הצמצומים והמעטת האור אפילו מלכות דעשיה ניצוץ קטן של אלהות, הכל הוא אחדות עצמות א"ם בלי שום שינוי, אלא ברצונו שיצמצם וכו', ע"כ.

וכל זה יובן על פי מאי דאמרן דמרדל"א דא"ק הנקרא א"ם הפשוט, נלמד לרדל"א דאצילות שנקרא גם הוא כן אין סוף בערך האצילות. ונלכד מזה להיות עתיק מלביש למעלה מן הטיבור חשיב כמתאחד עם הא"ק הדבוק בקו, וכמבואר מעט בדברי הלשם שבו ואחלמה בספר הביאורים לע"ח שער א' ענף ד' אות ז' (ח"א דף י"ד ע"ד) "כי הנה עתיק הוא מלביש לא"ק מהחזה שלו עד הטיבור, והרי מגיע רישא דעתיק בהתחלת הפרסא אשר הוא במקום החזה, ועי"ז הרי הוא נוגע עדיין בתוקף האור הקו דא"ם ממש".

ו.

רדל"א דאצילות נקרא אפס לערך האצו' אבל רדל"א דא"ק אין לומר עליו כן לערך א"ק

ובהכ"י ניהא מה שמצינו למרן בהגהות השמ"ש לע"ח שער י"ג הנ"ל דקרי ליה לרדל"א (דאצילות) בשם אפס, יען דכן הוא הנכון, וכנ"ל דרדל"א איהו גופיה נקרא אפס שהוא הא"ם, אלא דמ"מ בריש נהר שלום לא כתב דרדל"א נקרא אפס, אלא נקט בסתמא דהאין סוף הוא הנקרא אפס.

והביאור בזה הוא פשוט, דבריש נהר שלום איירי בעתיק וא"א דא"ק, וכבע"ח שער מ"ב פ"א, ולזה הגם

דאליבא דאמת רדל"א דא"ק הוא הא"ם הפשוט וכמבואר, מכל מקום להיותו אור פשוט בתכלית לא יוצדק לכנותו בשם רדל"א, דחלילה לכנות מדרגות בא"ם הפשוט, ולפיכך לא אבה למימר דרדל"א נקרא אפס (עם שהוא נכון מצד הי"ם הגנוזות), אלא דק ותני דהאין סוף הפשוט הוא הנקרא אפס, לא כן בהגהותיו לשער א"א דאיירי התם ברדל"א דאצילות, כמוכח מלשון הרז"ל דשם דאיירי בתלת רישין דאצילות, שפיר אמר דרדל"א דאצילות הוא הנקרא אפס, ור"ל, דלערך עולם האצילות נקרא אפס ונקרא א"ם, וזהו לסיבת היותו מחוסר השגה. ואע"פ שבערך עולם האצילות נקרא אפס, עם כל זה לא חשש מרן מלכנותו בשם רדל"א המורה על חלוקת מדרגות, לפי שסוף כל סוף אינו נקרא כן אלא בערכין – לערך עולם האצילות, ולא לערך מה שלמעלה ממנו, ואינו הוא האפס המוחלט המושלל מכל צד מחלוקת מדרגות, ועיין עוד מזה בהמשך בע"ה.

ישו"ר למהר"א פירירא בספרו מעיל קודש ובגדי ישע לע"ח שער א"א פ"ב ד"ה הגהת השמ"ש (בהנמ"ח עמוד פ"א) שרמז בקצרה מעין דברינו אלא שלא נכנס לפרטות, ותו"ד, דמה שכתב מרן דרדל"א נקרא אפס יתבאר ע"פ דברי הרז"ל שם בפרקין דתלת רישין נקראים עתיקא ע"ש הא"ם הנקרא כן, עי"ש. ושמע מינה דתלת רישין נקראים ע"ש הא"ם, ונתבאר שם דהא"ם אינו מתלבש באמיתות רק גו רישא עילאה דכלא שהוא רדל"א, ונמצא

ח.

ז"ת דעתיק דא"ק נקרא' ממוצע**אבל ז"ת דעתיק דאצי' לא****יוצדק לומר עליהם ממוצע**

ומאי דקשיא לן עוד לעיל מהך דבריש נהר שלום קרי ליה לתוהו שהוא הניצוץ הראשון בשם ממוצע, ובהגהותיו הנ"ל קרי ליה לאפס ממוצע ולא לתוהו, יש לומר בהקדים הנודע דהממוצע מוכרח שיהיה ממהות העליון, וכגון הכא בהכרח שיהיה בחינת אלקות, וכמפורש בלשון מרן בריש נהר שלום "כי מן האין סוף נמשך ונתפשט ניצוץ אחד שהוא בחינת אלהות", והוא "הבחינה היותר תחתונה ושפלה מכל בחינת אין סוף, וכאילו נאמר דרך משל שהוא בחינת מלכות שבמלכות [דאין סוף]", וכמבואר בע"ח שער מ"ב.

ולזה דוקא בריש נהר שלום דאירי בא"ק, יוצדק לכנות הניצוץ הראשון שהוא כפי המבואר ז"ת דעתיק דא"ק בשם ממוצע, יען דזה הניצוץ הראשון דראשית ההשתלשלות הלא הוא כאמור פנימיות קו אור האין סוף שהוא ודאי בחינת אלהות ממש, ולפיכך שפיר שייך לכנותו בשם ממוצע המורה על בחינת אלהות כפשוטו. והן אמת דאף על הרדל"א דא"ק שהוא האפס המוחלט, הנה מצד היותו מתייחס ע"ש רדל"א היה יכול לומר עליו דנקרא ממוצע (בערך הי"ם הגנוזות), אלא דמעצם היותו נכלל בכלל האור אין סוף הפשוט בתכלית לא יוצדק לכנות בו כינוי זה ח"ו אפילו בדרך השאלה בעלמא, וכאזהרת

הרדל"א נקרא ע"ש הא"ס, ולזה קרי ליה מרן בשם אפס, עכתו"ד.

ז.

הניצוץ הראשון – ז"ת דעתיק**ופנימיות הקו, הניצוץ השני –****א"א וחיצוניות הקו**

ובהאמור יתבאר עוד דמש"כ בריש נהר שלום דהניצוץ הראשון שהוא בחינת אלהות ונקרא תוהו הוא עתיק, והניצוץ השני שנקרא בוהו והוא שורש הנאצלים הוא א"א, הנה מ"ש שהניצוץ הראשון הוא עתיק כוונתו ודאי לז"ת דעתיק המתפשטים תוך כללות י"ם דא"א, ולא לג"ר דעתיק שהם רדל"א, דהמה נכללים בכלל אור הא"ס הפשוט שהוא האפס, ובע"כ דהז"ת דייקא הם המה הניצוץ הראשון הנמשך מן הא"ס אלא שנקראים ע"ש כללות עתיק, ולהיות דאירינן התם בהניצוץ הראשון דראשית ההשתלשלות, לכן זה הניצוץ הוא עצמו פנימיות קו האין סוף ב"ה המתפשט תוך החלל. והניצוץ השני הנזכר שם שהוא א"א הנה הוא עצמו חיצוניות הקו.

וזהו גם כן יהיה כוונת מרן במש"כ בהגהותיו לשער א"א דהניצוץ הראשון הנקרא תוהו הוא הכתר, והוא דוגמת חומר היולי, והניצוץ השני הנקרא בוהו הוא (שורש) הו"ב תו"ם, דלהאמור יתבאר דכוונתו לז"ת דעתיק ולא"א, דהניצוץ הראשון הוא ז"ת דעתיק ולא ג"ר דעתיק שהמה האפס, והניצוץ השני הוא א"א, ופשוט.

וזהו גופא עיקר כוונת מרן להודיענו בהגהותיו לשם, דהנה מדאמר הרז"ל שם דהא"ס מתפשט באמצעות רדל"א מכאן דהאי לחודא קיימא והרי לחודא קיימא, ומעתה היה מקום לדמות דא"ס ורדל"א ב' מדרגות נפרדים הם, וכזאת לא יתכן, דהא מפורש בכמה מקומות דרדל"א נקרא א"ס, ולזה קמ"ל מרן דבאמת רדל"א לערך האצילות נקרא גם הוא בשם אפס (ובשם א"ס), אלא שמי"מ נקרא ממוצע לערך קו האין סוף האמיתי המלוכש בתוכו.

ונמצא דהפרש יש בין רדל"א דא"ק לרדל"א דאצילות, דרדל"א דא"ק נקרא אפס המוחלט ונכלל בכלל האין סוף הפשוט עד שאי אפשר לכנותו בשם ממוצע, משא"כ רדל"א דאצילות אינו נקרא האפס המוחלט, אלא אפס לערך עולם האצילות, ולערך קו האין סוף המתפשט באמצעותו תוך עולם האצילות נקרא ממוצע, באופן שנקרא אפס לערך האצילות ונקרא ממוצע בערך קו הא"ס המתפשט בתוכו.

גם יש הפרש בין הניצוץ הראשון הנקרא תוהו דא"ק להניצוץ הראשון דאצילות, דהניצוץ הראשון אוקמינן דהוא ז"ת דעתיק, והנה בא"ק זה הניצוץ הוא פנימיות הקו, ולהיותו בחינת אלהות ממש נקרא ממוצע בין האור א"ס הפשוט (שהוא האור הסובב והוא רדל"א) לבין שורש הנאצלים שהוא א"א דא"ק, משא"כ באצילות שזה הניצוץ אינו אלא ז"ת דעתיק, לא שייך לומר עליו שם ממוצע יען דאינו בחינת אלהות

הגה"ק בעל התניא שזכרנו לעיל, ולכן קורא ממוצע לניצוץ הראשון שהוא ז"ת דעתיק שאף הוא בחינת אלהות ממש.

אלא שכל זה אינו אלא בבחינת האפס ותוהו דא"ק דעליהו איירי בריש נהר שלום, ואולם בהגהות השמ"ש לשער א"א דאיירי באפס ותוהו דאצילות, הוכרח לומר דהאפס שהוא רדל"א הוא הממוצע, דבז"ת דעתיק דאצילות שהם התוהו לא שייך לומר עליהו דהמה בחינת אלהות כפשוטו ממש, דהא ודאי אינו כן, ולזה הוכרח לומר דהממוצע הוא רדל"א דאצילות, ואפילו שרדל"א נקרא אפס, ובערך היותו נקרא כן לא יוצדק לומר עליו שם ממוצע, הנה כיון שסוף כל סוף אינו נקרא כן אלא בהשאלה, לערך האצילות דייקא, ואילו לערך א"ק שלמעלה מאצילות אינו נקרא כן, שפיר שייך לומר עליו שם ממוצע, דלערך האצילות אכן נחשב כבחינת אלהות.

והמעייין בדברי הרז"ל בע"ה שער א"א פ"ב שעליהם מוסבים דברי מרן בהגהות, יראה דמכואר שם דקו האין סוף מתפשט באצילות באמצעות רדל"א, עי"ש. ומכאן דרדל"א הנזכר שם אינו הוא עצמו הא"ס הפשוט, אלא האין סוף לחוד ורדל"א לחוד, ורדל"א הוא מדרגה ממוצעת בין האין סוף לבין האצילות, וזהו שכתב מרן שם דרדל"א הוא הממוצע. ומי"מ קרי ליה אפס, יען דכן הוא נקרא לערך האצילות, וכמפורש בלשון הרז"ל בספר הדרושים שהעתקנו לעיל דרדל"א נקרא א"ס.

ממש, והממוצע דאצילות הוא רדל"א וכנ"ל.

ט.

ליישוב דברי הרז"ל דאמר דעיקר שם ע"ק הוא מטיבורא ולמטה

ובגוף המבואר דרדל"א מלביש מן החוזה ולמטה, הנה לכאורה יש להביא ראיה לסתור מן המפורש בלשון הרז"ל בע"ח שער י"ג פ"ב (ח"א דף ס' רע"ג) דאמר בזה"ל, עיקר שם ע"ק הוא הא"ם עצמו שהוא מטיבורא דא"ק ולמטה המתלבש בעתיק, אמנם בבחינת היותו מתלבש גו אינון ג' רישין נשהם רדל"א, גולגלתא ומו"ם נקראו גם הם בשם ע"ק, וזכור כלל זה". הרי מלשון זה דרדל"א מלביש דייקא מטיבורא דא"ק ולתתא ולא לעילא מינה.

ואמנם בע"כ דראיה זו דחוייה היא, דהמעייין בכללי חסדי דוד יראה דשם בכלל כ"ז מביא וקורא דברי הרז"ל הנ"ל, וז"ל, עיקר התלכשות הא"ם שהוא **מטיבורא** א"ק ולמטה הוא **ברדל"א** שהוא עתיק, אמנם גם בכתר וחכמה דא"א שהם גולגלתא ומו"ם כיון שגם הם נקראים רישין מתלבש בהם עצמות הא"ם אף שבא להם האור דרך מסך דרישא עילאה". הרי שמביא דברי הרז"ל הנ"ל דמינייהו שמעינן דרדל"א מלביש מטיבורא ולמטה. והנה תיכף לבתר הכי בכלל כ"ז כתב בזה"ל, ג"ר דעתיק לא אתיידעו אפילו לא"א כי נשארו

למעלה **מהפרסא**". הרי דנקט בתר איפכא, דרדל"א מלביש למעלה מן הטיבור, ומעתה הגע עצמך, היעלה על הדעת דגברא רבא דכוותיה לא חש לקימחיה וטרם יבש הדיו יסתור דברי עצמו מרישא לסיפא.

אלא ע"כ דמה שכתב בסיפא דג"ר דעתיק נשארו למעלה מהפרסא, כוונתו כפשוטו, דתחילת חלבשת רדל"א הוא מן החוזה דא"ק ולמטה, וכדאוקמינן לעיל, ומה שכתב ברישא דעיקר התלכשות הא"ם מטיבורא ולמטה הוא ברדל"א, כוונתו ודאי לחלקי התפשטות רדל"א אשר מן הטיבור ולמטה, דכבר הקדמנו לאמור (לעיל אות ג') דרדל"א המלביש מן החוזה דא"ק ולמטה, הנה דוקא תחילת חלבשתו היא מן החוזה, אבל אינו מסתיים במקום הטיבור, אלא ממשיך ומתפשט עוד לכל אורך עולם האצילות עד סופו, ובאמצעות חלקי התפשטותו שמן הטיבור ולמטה הנכנסים בגבול האצילות מתלבש אור הא"ם תוך עולם האצילות, וכמפורש בלשון קדשו דמרן בהקדמת רחובות הנהר דף ז' ע"א שהעתקנו שם. וזהו שאמר הרז"ל בשער א"א הנ"ל, דעיקר התלכשות הא"ם תוך גבול עולם האצילות אשר מטיבורא ולמטה הוא ע"י רדל"א, ואין כוונתו לומר שרדל"א עצמו מתחיל מן הטיבור ולמטה, דודאי שרדל"א גופיה מתחיל למעלה מן הטיבור, וכמבואר דמתחיל מן החוזה, אלא כוונת הרז"ל לומר דהתפשטות

הא"ם תוך האצילות הוא ע"י חלק התפשטות רדל"א אשר מן הטיבור ולמטה, דאילו חלק הלבשת רדל"א שלמעלה מן הטיבור אין לו שייכות לעולם האצילות, ולא על ידו יתפשט הא"ם תוך גבול האצילות המלביש מטיבורא ולמטה, והבן.

י.

מ"ש מרן דעתיק מלביש בשוה לזו"ן דא"ק חיינו ז"ת דעתיק

ובזה גופא יתיישבו גם דברי מרן בכוונת באהבה ובחקדמת רחובות הנהר דקאמר התם דעתיק מלביש בשוה לזו"ן דא"ק, ומצינו להשד"ה באיפה שלימה לאוצרות חיים שער הנקודים פ"ב אות ט' (דף ו' ע"א) שכתב להוכיח מלשון זה דרדל"א מלביש מטיבורא ולמטה דייקא, דכיון שזו"ן דא"ק ודאי כו"ע מודו דמלבישים מטיבורא דא"ק ולמטה, מוכרח שגם עתיק מלביש שם, דהא תרוייהו מלבישים בשוה.

ואמנם להמבואר יש לדחות ראיה זו, די"ל דלעולם רדל"א עצמו מלביש מן החזה ולא מן הטיבור, ומה שאמר שם דעתיק מלביש מן הטיבור בשוה לזו"ן דא"ק כוונתו לז"ת דעתיק (המתייחסים ע"ש רדל"א וכנ"ל), שהמה אכן מלבישים מן הטיבור ולמטה, ולא איירי התם מרדל"א עצמו, יען דהתם איירי בזווג זו"ן דא"ק וזווג עתיק לצורך תיקון פרצופי האצילות, וכיון דענין זה דווג דכר ונוק' לא שייך אלא מז"ת דעתיק

ולמטה ולא בג"ר דעתיק, דבג"ר דעתיק לא שייך חלוקת דכר ונוק', וכמפורש בספר הדרושים שם (עמוד רל"ז, רל"ט) דרדל"א נקרא אין סוף לערך האצילות, ומפורש איתמר התם (סוף עמוד רל"ח) וז"ל, ואל תדמה בלבבך כי אחר שמו"ם אתתקן כעין דכו"נ, וגם עתיקא קדישא נמי דכוותיה וכו', שמא תאמר א"כ אף בהוא רדל"א כן, חס ושלום, שבו לא יוצדק לא זכר ולא נקבה ולא שם ולא אות ולא כינוי, ע"כ. וכן איתא בזהר בראשית דכ"ב ע"ב דעילת כל העילות אמר האי קרא ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, ומפרש לה בע"ה שער י"ב פ"ב (דף נ"ז סע"א וע"ב) דאיירי ברדל"א דתמן נוק' לא איתמר כלל, דאיהו חד ולא בחושבן ולא בשתוף, עיי"ש. וכיוצא בזה כתב הגר"א בביאורו לספד"צ (דף ג' ע"ב) דברדל"א "אי אפשר לומר בו זו"ן ולא תיקון, וכן מצינו באידרא שמעתיקא קדישא מתחיל התיקון". ולזה בסדר הזווגים דתיבת באהבה דעמידה ובסדר החלבשה והתיקון הנז' בהקדמת רחובות הנהר לא זכר ש"ר זולת סדר הלבשת ז"ת דעתיק אשר מטיבורא ולמטה, דמשם ולמטה דייקא איכא חלוקת דכר ונוק' כנזכר בהגהות השמ"ש לע"ה שער י"ב פ"ב שם אות א' "שכל השאר חוץ מעילת על כל העילות הם בסוד דכר ונוק'", ומשם ואילך נזכר ענין התיקון, אבל למעלה משם נקרא אין סוף ונקרא אפס, ואין שייכות שם לכל אלו הדברים, ולזה אינו נזכר שם.

ענף ב'

מתן תורה דשבועות

א.

ג' מדרגות בענין חמ"ת דחג
השבועות: א"א, ז"ת דעתיק,
רדל"א

והנה כבר הזכרנו בביאורנו לכוונות העומר סימן ז' דתלת מדרגות אינן בענין קבלת התורה, וזה סדרן מתתא לעילא, מתן תורה דא"א, מתן תורה דז"ת דעתיק, ומתן תורה דרדל"א, דמפוט דברי הרז"ל נראה דהמתן תורה דחג השבועות הוא דמדרגת א"א, וכפשוט לשון הרז"ל בשעה"כ דשבועות עולים כל שיעור קומת א"א, דהיינו עד לגולגלתא דא"א, וכמבואר גם בסדר הכוונות שבסידור. ואמנם מרן הרש"ש ז"ל בנהר שלום דף ל"ז ע"ב גילה סודו שבחג השבועות עולים עד לז"ת דעתיק המלוכשים בגולגלתא דא"א שהיא העליה הראשונה דלעתיד לבוא אשר בה שני מלכים משתמשים בכתר אחד, מה שלא מצינו עליה מעין זו בשאר זמני השנה זולת ביומא דעצרתא, ועליה זו אינה מפורשת להדיא בדברי

הרז"ל ומרן איהו דקא משמע לן זה, כאשר הארכנו מזה לעיל בביאורנו לכוונות העומר סימן ג', עיי"ש. ואולם בתורת החסידות למדנו דהמתן תורה דשבועות הוא גבוה מעל גבוה בסוד מתן תורה דעתיק, דהיינו ג"ר דעתיק שהוא רישא דלא אתיידע, ומשם נמשכת אורייתא דעתיקא סתימאה שענינה רם ונשא וגבה מאוד ועתידה להתגלות בימות המשיח שיבוא בב"א, כנזכר בזה"ק בהעלותך דף קנ"ב, והאריך בזה בכמה מקומות בספה"ק ליקוטי מוהר"ן (עין לדוגמא בח"א סימן י"ג אות ב'). ומתן תורה זה דבחינת עתיק, אין לו זכר בפשטי לשונות הרז"ל ומרן הרש"ש אין לו זכר בזה"ז, אלא דבספרי החסידות, וביותר בספרי חב"ד, האריכו טובא לבאר דבחג השבועות עולים זו"ן לרדל"א, ומשם נמשכת התורה לישראל.

אלא דלכאורה צ"ע מהיכי תיתי ענין זה דמ"ת דרדל"א, דכיון שלהדיא לא

ג. וכבר כתבנו בביאורנו לכוונות העומר סימן ז' דהרוצה למצוא דברי חפץ יעיין במאמרי חג השבועות הנמצאים הרבה לאין שיעור בספרי חב"ד, אלא שרדל"א מכונה בלשון קדשם בלשון שעשועים עצמיים או שעשועי המלך בעצמותו הרומו בכל מקום לרדל"א דא"ק, וכגון בדרוש לשבועות בספר לקוטי תורה במדבר ד"ה ואהיה אצלו אמון דף י"ז ע"ד – כ' כ"ד, ועיין עוד שם במאמרים לשה"ש ד"ה צאינה וראינה בביאור הדברים שם אות א' דף כ"ז סוע"א, וכיו"ב במאמרי האדמו"ר האמצעי במדבר ב' חג השבועות תקע"ט עמוד שע"ט, וכיו"ב טובא, וכן הוא מכונה בכמה מיני כינויי לשונות, ועל המעיין יבין מעצמו להיכן רומזים מילותיהם דמטי עד צית שמיא, ולעניננו

מצינו מפורש בלשון קדשו דרבינו האר"י ז"ל זולת העליה לא"א, דהיינו לגולגלתא דא"א, ותו לא שמענו מדבריו, ואפילו מדברי מרן עד כאן לא שמענו אלא דעולים גם לז"ת דעתיק כמבואר בדברינו לעיל שם, ומהיכי תיתי להוסיף עוד עליה עד ג"ר דעתיק.

ב.

כל אחד זוכה לבחי' מתן תורה כפי מדרגתו

איברא להמבואר י"ל דלעולם הנכון הוא כפשט דברי הרז"ל דבשבועות עולים כל שיעור קומת א"א שהוא עד טיבורא דא"ק, אלא דהלא בפנימיות י"ם דא"א מלובשים ז"ת דעתיק, ונוסף עלה כבר אמרנו לעיל (אות ג') דמתוך דברי הרז"ל בע"ה ודברי מרן בהקדמת רחובות הנהר אנו למדים דרדל"א עצמו גם הוא יש לו התפשטות תוך י"ם דא"א עד סוף האצילות (ועיי"ש בהערה בשוה"ג שחקרנו אם התפשטות זו היא התפשטות ז"ת דרדל"א עצמו, והיא התפשטות נוספת על ז"ת דעתיק המתפשטים שם, או שהיא היא התפשטות ז"ת דעתיק אלא שפעמים תתייחס זו להתפשטות ע"ש רדל"א), באופן ששלשתן – כתר דא"א וז"ת דעתיק והתפשטות רדל"א – מלבישים בשוה בטיבורא דא"ק, אלא שמלבישים זה לפנים מזה, דכתר דא"א מלביש מחוץ לכולם, וז"ת

דעתיק בפנימיותו, והתפשטות רדל"א תוך כולם, ומעתה י"ל דקבלת התורה דכל חד תליא כפי מעשיו וכפי גודל זיכוכו בימי העומר וכו', דבסתמא כו"ע זוכים למתן תורה דא"א, וכפשטיה דלישנא דהרז"ל, אלא דהראוי טפי ע"פ מעשיו יכול להכנס לפנים ולהשיג גם הפנימיות שהוא ז"ת דעתיק המלובשים בפנימיות א"א, וכרבותא דמרן בנהר שלום דף ל"ז, ועיי"ז יזכה למתן תורה דז"ת דעתיק, והראוי ומוזכך ביתר שאת ובתוספת טהרה וזיכוך מדרגה למעלה ממדרגה, ומקושר באמת לבחינת היחידה שבדור שהוא הצדיק האמת הזוכה לשלימות בחינת אתפשטותא דמשה רעיא מהימנא בדור ההוא, יכול עוד להכנס לפני ולפנים עד שיזכה להשיג ביום מתן תורתנו השגת התפשטות רדל"א, ותיכף בהיותו זוכה להשיג חלק הלבשת רדל"א אשר מטיבורא ולמטה המתפשט תוך גבול האצילות, זוכה בדרך ממילא גם להתקשר ולהתאחד עם החלק העליון דרדל"א המלביש למעלה מן הטיבור, יען דכבר אוקמינן דרדל"א חשיב כאין סוף וכאפס לערך האצילות, ובאין סוף אין חלוקת מדרגות, דהתופס במקצת האור תופס ממילא בכולו, וכמאמר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א (כתר שם טוב אות ס"ה, וכן הוא בהוספות לשם אות קט"ז הוצאת קהת תשמ"ז) "המדבק את

הכוונה לרדל"א. ועיי' עוד מה שצויין לדברי הגה"ק מקאמרנא בספר היכל הברכה פרשת בלק דף קנ"ד.

ג.

**כללות העליות דיו"ט המה בא"ק
ולכן בעלותו לז"ת דעתיק דא"ק
מקושר ממילא עם רדל"א**

דעוד יש לומר ע"פ המבואר בנהר שלום
דף ל"ח ע"ד דהעליות דר"ה ויוה"כ
המה בא"ק, עיי"ש. ומקורו בע"ה שער
אח"פ פ"ה (ח"א דף כ' ע"ב) דיוה"כ הוא
בבחינת השמיעה דאוזן דא"ק. וכיוצא
בזה העיד רבינו התורת חכם דף קמ"ה
ע"ב משמיה דרביה כי כן "היה אומר
מורי הרב ז"ל כי בראש השנה וכן
בשאר זמני השנה וכדלהלן נתקנים
חב"ד דא"ק דזו"ן הכוללים דכל השנה".
וכ"כ עוד שם לעיל מינה דף ע"ו סוף ע"א
וריש ע"ב "שהנסירה של ראש השנה וכו'
הוא בשורש שלהם שהוא בחב"ד דא"ק,
ובשאר ימות השנה הוא בו"ק דא"ק, כמו
שאמר הוא ז"ל בעל פה". וכן כתב שם
בשלישית (דף קס"ב ע"ב) כי "כבר כתבנו
משם מורינו הרב ז"ל שבראש השנה
נתקן חב"ד דא"ק דזו"ן הכוללים כל
השנה". ועיין להשד"ה באיזהו מקומן
שכתב ליישב כמה לשונות בדברי הרז"ל
ע"פ הצעת דברי התורת חכם הנזכרים.
ומאחר שבראש השנה עסקינן
בהמשכת המוחין לא"ק,
בהכרח שכן הוא גם בשאר זמני השנה,
דכל הזמנים בפרצוף אחד המה כנודע,
דכולם בפרצוף הזמנים הכלול מחג"ת

עצמו בחלק אחד מן האחדות – דבוק
בכולו", ואז זוכה למתן תורה דרדל"א
ולגילוי סודות התורה דעתיקא סתימאה
עין לא ראתה וכו'.

ותו י"ל ע"פ הנודע דרישא תנינא
מתלת רישין דא"א שהוא האוירא,
מלובש תוך רישא עילאה דא"א שהוא
גולגלתא, ודעת דעתיק אחזי נהורא גו
האי אוירא, באופן שבעלותו לגולגלתא
ולז"ת דעתיק המתפשט שם נמצא
מלביש בהשוואה אחת לז"ת דעתיק
ולאוירא, ולכן אחר שזוכה להשיג
גולגלתא דא"א, וזוכה עוד לז"ת דעתיק,
ועוד זוכה גם להשיג האוירא הנ"ל
המלובש בפנים, הנה כיון דגו האי אוירא
אחזי נהורא דעת דעתיק שהוא מן החלק
העליון דרדל"א אשר למעלה מן הטיבור,
לכן בעלותו לשם יכול לזכות בדרך
ממילא להתקשר ולהתאחד עם החלק
העליון דרדל"א, וזהו גופא העליה אל
הנתיב הראשון דל"ב נתיבות חכמה
הנמשך מדעת דעתיק המלובש גו אוירא
דא"א ונפיק מקומא דאוירא שע"ג האי
אוירא, אשר זה הנתיב מבואר בדברי
הראב"ד והמפרשים לספר יצירה דכלול
בפרטותו משלשה אורות אור צח אור
מצוחצח אור קדמון, ומקושר עם רדל"א,
וכאשר הארכנו מזה בס"ד בביאורנו
לספר יצירה.

ד. פאת השד"ה עמוד ס"ח ס"ט, קנ"א, ר', שי"א ד"ה בר"ה, שצ"ד ד"ה כי בר"ה.

ונה"י דנה"י, ועוד דמצינו למרן בנהר שלום דף ל"ג ע"א דהתיקון הנעשה מפסח עד שבועות הוא לפנימיות העולמות הנקראים בכללות חסד שהוא קו ימין דכללות העולמות, והתיקון הנעשה מר"ה עד שמיני עצרת הוא לחיצוניות העולמות הנקראים בכללות גבורה שהוא קו שמאל דכללות העולמות, הרי דפסח ודר"ה נכללים שניהם כחטיבה אחת, ומדהתיקון הנעשה בר"ה הוא בא"ק בהכרח שאף התיקון דפסח הוא בא"ק, דאל"ה איך יצטרפו שניהם לחטיבה אחת.

ובאמת כבר מצינו רמז לזה בספר נר ישראל להמגיד הק' מקאז'ניץ נ"ע (בהנמ"ח עמוד קצ"ב), וז"ל שם, ויש עוד לכוון בת' של תטהרו השם של יו"ד ממיו"ן, והם עשר ספירות דאדם קדמאה סתימאה וכו' שהיו מקיפים הטהירו והם בגימ' ת' וזה צירוף תטהרו, ע"כ. הרי נמי דביוה"כ עסקינן בהמשכת מוחין לא"ק.

ויובן ע"פ המבואר בשער ההקדמות דף י"ב ע"ב ומשם בהקדמת רחובות הנהר דף ג' ע"ב, דאפילו א"ק הוא זו"ן לערך מה שלמעלה ממנו, ובערך זה חשיב כמתוקן במוחין דנ"ר וחסר ממוחין דנה"י, ואלו הנה"י נמשכים בו מן השלשה עולמות שלמעלה ממנו שהם המבוארים בדרושי המלבוש והטהירו כנזכר בכללי חסדי דוד כלל ע"ו, עיי"ש. וכיוצא בזה יש להוכיח מתוך דברי הגר"א בסוד הסכ"ך דסוכות, דסמ"ך הוא א"ק סתימאה, כ' אור קדמון, ק' מלבוש

שעליו, עיי"ש. וכבר נזכר מזה בים החכמה – תשס"ה בהקדמה לקיצור דרוש המלבוש עיי"ש.

באופן דשמע מינה דהתיקון הנעשה בימים טובים הוא בא"ק, ונמצא דז"ת דעתיק הנזכר בעליית היו"ט דשבועות, היינו ז"ת דעתיק דא"ק שהוא כפי המבואר לעיל לפנימיות קו הא"ם, וכיון שזה הקו פשיטא לן דמתאחד בתכלית האחדות עם האור א"ם הסוכב באופן שא"א להפריד ביניהם כלל, דתרויהו מן האור א"ם חמה ואי אפשר להפריד באור כמובן, לזה מסוגל האי יומא שכאשר יוכך עצמו כראוי באופן שיהיה מוכשר להשגת ז"ת דעתיק, הנה בהיותו ראוי יזכה ממילא אל הגר' המתאחדים עם הז"ת ברזא דאחד.

ובאמת יש לומר עוד בתוספת ביאור על פי המבואר בספר ביאורי הזוהר להגה"ק אדמו"ר הצמח צדק פרשת כי תשא (ח"א עמוד ער"ה ולהלן) ליישב השמועות בענין כתר ודעת, אי כתר הוא הפנימיות ודעת הוא חיצוניות הכתר או להיפך, עיי"ש באורך ואין כאן מקום להאריך מזה כלל זולת דמהתם ילפינן דפנימיות הכתר מן החזה ולמטה, והוא בחינת רדל"א, וחיצוניות הכתר הוא מן הטיבור ולמטה, וזה הפנימיות אינו ניכר, וע"ד שכתב הרז"ל משם אליהו הנביא דכתר אינו ניכר להיותו למעלה מראשו, באופן שלעולם כאשר עולה אל הכתר שבראש הנה למעלה מזה הכתר הניכר בחוץ יש עוד כתר פנימי למעלה מן הראש, אלא שזה

הכתר אינו ניכר בחיצוניות, כי בחיצוניות מתחיל המנין מן הדעת וכאלו שאין כתר, ועפ"ז ניהא גם בסוגיין ואין להאריך עוד.

ענף ג'

תכלית היחוד דמחשבת הבריאה

והחכמה הזה הוא ספרא לצניעותא שבה מתלבש ומתגלה, ורדל"א נקרא צניעותא כמ"ש בזוהר פקודי דף רל"ט ע"א וכו', וכל האצילות כולו הכל להתלבש בו האי רישא, והוא כלל האצילות כמ"ש שם דף רפ"ט ע"ב וכו', וזהו ספרא דצניעותא, לפיכך אין מגלין זאת החכמה אלא לצנועין וכו', והתחלת האצילות בטמירו הוא רדל"א, ושירותא בגילוי הוא החכמה, עיי"ש, וכיו"ב שם להלן סופ"א (דף י"ז ע"א) "שכל הספר הוא על הצניעותא - א"ס - רדל"א הנקרא צניעותא, וחכמה שהוא נקרא ראשית הוא ספר שלו וגילוי". וכיו"ב ימצא טובא בכולא ספרא. ועל סוד זה האריך מהר"א מסטראשליע הרבה בספרו שערי היחוד והאמונה, כאשר העתקנו מקצת דמקצת לעיל.

ופנימיות הענין הוא על פי הדאיתא בפרקי דר"א קודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, ונמצא שטרם שנברא העולם כבר היה היחוד על מכונו, והיינו שכבר היה העולם מתוקן במוחין דחיה שעל ידם נעשה הפרצוף מוכשר לזווג כמבואר בע"ח בכמה מקומות^ה, ומעתה כלום מה היה

א.

עיקר סוד הצניעות - היות רדל"א נחשב לאפס וממוצע בבת אחת

והבן מאוד דסוד זה דאפס וממוצע הנזכר לעיל בענף א' הנה הוא שורש לכל תורת הקבלה, וכלל הענין בקצרה הוא, דכל ענין הרז אשר בחכמת הקבלה תכליתו להצניע סוד זה האיך האפס והממוצע עם היותם שני הפכים אשר מצד השכל מנגדים זה לזה מן הקצה אל הקצה ונבדלים זה מזה בתכלית הרעיון, אעפ"כ עולים שניהם בקנה אחד כפתור ופרה, אשר דבר זה הוא מושלל הרעיון והמחשבה האיך הוא, ואך בסוד כחו הפלא דבחינת הכתר הוא מייחדם ומתייחד בהם ברזא דמהימנותא.

וזהו גופא ענין הצניעותא כאשר רמז הגר"א בביאורו לספרא דצניעותא בדוכתי טובא דכל עיקר ענין הצניעותא הוא רדל"א, וכדוגמת המבואר שם (דף א' ע"א וע"ב) וז"ל, דצניעותא הוא רדל"א, שהוא נעלם מעיני כל, וחכמה גילוי ולבושו להתגלות בתחתונים וכו',

ה. עיין בע"ח שער ו' פ"ב מ"ב (ח"א דף כ"ה ע"ב וע"ג), שם פרק ח' (דף כ"ט ע"ב).

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ג'

העולם חסר ומה תוספת נתוסף בו ע"י מחשבת הבריאה וע"י עבודת התחתונים דשית אלפי שני דהוי עלמא.

והנה מבואר בע"ח ריש שער א' ענף א' (דף י"א ע"א) "בענין תכלית הכוונה של בריאת העולמות וכו', כי הנה השם הגדול שהוא בן ד' אותיות הוי"ה נקרא כך על הוראת הווייתו הנצחית וקיומו לעד היה הוה ויהיה, טרם הבריאה ובזמן קיום הבריאה ואחרי התהפכו אל מה שהיה, ואם לא נבראו העולמות וכל אשר בהם לא יוכל ליראות אמיתת הוראת הווייתו יתברך הנצחית בעבר והוה ועתיד, ולא יהיה נקרא בשם הוי"ה". והנה הא פשיטא לן דמה שאמר 'ואחרי התהפכו אל מה שהיה' אין הכוונה שיחזור למה שהיה כקודם הבריאה ממש, דאם כן איזה תועלת היא זו, שהרי ודאי דכל פועל בהכרח שפועל לשם תכלית, וכבר אמר הכתוב כל פועל ה' למענהו.

ב.

תכלית מחשבת הבריאה – יחוד במדרגת הכתר הכלול מיש ואין כחדא

ופוד הענין נתבאר בהרחבה בספרי החסידות ובספרי בעל הסולם, וענינו בקיצור הוא דעיקר התכלית בכל המלאכה הנעשית תחת השמש, אינו ח"ו כדי שיחזור העולם למה שהיה קודם שנברא מבלי כל תוספת, דהיינו להיחוד שמצד החכמה לבד, דאם כן איזה צורך יש בכל זאת היגיעה, הא כבר מקודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד

תשעא

וכנ"ל, ובע"כ דהן אמנם שאחר ככלות הכל יחזור העולם למה שהיה, הנה מ"מ יחזור למה שהיה בתוספת הקישוט, שיתעלה לבחינת היחוד דכתר המורה על יש ואין כחדא, דקודם הבריאה היה היחוד מתוקן על מכונו בבחינת החכמה לבד, ומצד זה היתה דביקות היחוד בבחינת האין לבד שהיא הדבקות דחכמה, והיה העולם חסר מן הדבקות דבחינת היש שהיא הדביקות דבינה, ולחיות כן לא היו יכולים לעלות לתכלית הדבקות דיש ואין כחדא שהיא הדבקות דכתר אשר זו היא תכלית מחשבת הבריאה ושלימות ההטבה, לפי שבבחינת היחוד והביטול דחכמה לבד לא נמצא דבר המעלים ומסתיר אורו המיוחד, וממילא נמצא דתענוג היחוד הוא תענוג תמידי, וכבר נודע שתענוג תמידי אינו תענוג, ונמצא העולם חסר משלימות ההטבה דמחשבת הבריאה, ולטעם זה צמצם הקב"ה והעלים אורו המיוחד דבחינת החכמה, והמשיך האור דבחינת הבינה, וברא עלמא מלשון העלם, אשר מצד העולם נבחן מציאות היש ואין ניכרת מלכותו יתברך, ונמצא העולם מנגד ומעלים אחדותו יתברך שמו ומלכותו אשר בכל משלה, ואז אירע מקרה המלכים, ועי"ז ניתן מקום לעבודת התחתונים בשית אלפי שני לעבדו ית"ש ולהמליכו גם בבחינת היש, דהיינו גם בעת שמציאות העולם מעלים יחודו ואחדותו, אשר זהו עבודת הבינה שענינה עבודת ה' בדרך יגיעה והשתוקקות מלמטה למעלה בלתי הרגשת האור, ודלא כעבודת החכמה

ג.

מדרגת היחוד דרדל"א הוא בסוד ככ"ה – כתר כל הכתרים

ואמנם בענין יחוד זה עצמו דבחינת הכתר כמה מדרגות יש בעוצם מעלת היחוד וגודל הדביקות, ונתנו רבותינו על זה כמה משלים להבין הענין בדרך משל ומליצה, דתחילה הוא בסוד מטי ולא מטי ובסוד רצוא ושוב, ולמעלה מזה הוא מדרגת היחוד בסוד אור במאור, ולמעלה מזה הוא בהיות היחוד בבחינת יחודא שלים עד שכל עיקרו אין ניכר זולת המאור לבד, ואעפ"כ יהיה האור משמש לתוספת קישוט בעלמא בבחינת מציאות שאינה במציאות.

ועל זה היחוד העליון משלשתם כיון רבינו הבעש"ט בסוד ככ"ה ר"ת כתר כל הכתרים, כמובא ברמזי ישראל להמגיד הק' מאז'ניץ זי"ע סוף תמונה ג' (בהנמ"ח עמוד קכ"ד) "ואמר בעל שם ז"ל כי בכתר יש שם ככ"ה ר"ת כ'תר כ"ל ה'כתרים רצון כל הרצונות, שהגם שהקב"ה נותן רצון לכל ועושים כרצונם, הכל ברצונו הפשוט, והוא בכל עת יכול לחזור הכל לרצונו". ועיין עוד מזה בכמה מקומות בספר נר ישראל.

והמכונה בזה היא דעיקר הדביקות דמדרגה זו הוא בסוד הידיעה, דהיינו בבחינת המאור לבד,

שענינה יבוא בדרך מנוחה וחיות ובהרגשת אורו יתברך הנמשך מלמעלה למטה, ובוזה יתוקן העולם בבחינת היחוד דבינה, וכיון שישתלם תיקונו בבחינת הבינה, הנה אז כגמר עבודת הבירורים בהתחפכו למה שהיה, דהיינו כאשר יחזור להיחוד דבחינת החכמה, אזי לא יהיה היחוד בבחינת החכמה לבד, כי אם גם בתוספת בחינת הבינה שנתחדש על ידי עבודת התחתונים במשך שית אלפי שני, ונמצא היחוד כלול מחכמה ובינה גם יחד בבחינת יש ואין כחדא, אשר זהו גופא היחוד דבחינת הכתר הכלול מאני ואין כחדא.

והתועלת בזה היא דאז יחזור עיקר היחוד להיות מצד החכמה דהיינו מצד האור, בחינת יחודא עילאה, ומכל מקום היחוד דבינה הנמשך מן ההעלם העצמי גם הוא יהיה בו צורך, לתוספת תענוג וקישוט על היחוד דחכמה כדי שיבוא היחוד בתענוג תמידי, דלולא הקישוט דבחינת היש דבינה שהוא העבודה והיגיעה דיחודא תתאה, חסר היחוד מן השלימות להיותו מתקיים בתענוג תמידי, ודוקא בהיות גם היחוד שמצד היש נכלל עם היחוד דבחינת אין, אז מתקיים היחוד בתכלית השלימות ובתענוג מחודש בכל רגע בבחינת יש ואין כחדא.

ואעפ"כ אינו סותר הבחירה כלל, דבוחר
בטוב מחמת רצון ה' גופא הנותן רצון
לכל, וזהו אשרי העם שכב"ה לו, שזוכים
להגיע לתכלית כל התכליתים שהיא גודל
היחוד הנ"ל דבחינת מציאות שאינה
במציאות שלמעלה מהשגת השכל
ומושלל הרעיון לגמרי, ולכן בשם זה
דכב"ה "שהוא מן האחדות השוה לכל
וכו' תלוי כל גאולתינו, ורמזו בגמרא
כב"ה עיכובא הוא, שמעכב לכל
הפורעיות הבא על ישראל שלא יבוא",
וכמבואר בנר ישראל שם (עמוד רע"ב).

ועיין עוד מזה להגה"ק מקאמרנא
בספרו כתם אופיר על מגילת
אסתר פ"ו פסוק ט' דשם זה הוא "שם
נורא המעלה כל הנשמות לפני יוצר
בראשית, והוא עליה שנעשה מן נשמות
ישראל וכו', ואז ישא ה' פניו אליך לראות
את חכתך, והוא מדרשת חז"ל שיישראל
עתידין להיות כתר בראש קונם מלך
מלכי המלכים הקב"ה. וכן הוא שם להלן
פסוק י"א. ועיין בעש"ט עה"ת דף ר"א
ר"ב ובמקור מים חיים שם מה שהאריך
בזה.

זהו גופא היחוד דרדל"א, דדייקא רדל"א
משמש כמשל לזה היחוד דבחינת
הפלא בהיותו כלול משתי בחינות
הפכיות, ממוצע ואפס בחדא מהתא,
אלא שמרן גילה רז זה בהגהות השמ"ש
הנ"ל בבחינת עולם האצילות, ששם לבד
הותר לדבר, ולמעלה משם לא ניתנה
רשות לדבר, והמשכיל יבין ראשית דבר
מאחריתו שכן הוא למעלה בא"ק גבוה
מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם בסוד

הספירות הגנוזות, אשר בחינת היחוד
דשם הוא בסוד הצניעות והגניזו באין
רשות לדבר ואך באובנתא דליבא תליין,
וזהו היחוד דכסופא דכל כסופין, וכלשון
הרז"ל בספר הדרושים שהעתקנו לעיל,
דרדל"א "הוא חמדת כל החמודות אשר
הכל נכספין להשיגו, ואף עתיק [ר"ל, ז"ת
דעתיק] שהכל נכספין להשיגו הוא נכסף
ומשתוקק להשיג האי רדל"א".

ד.

תורת ה' ותפלת ה'

זהו המכוון בהמבואר בליקוטי מוהר"ן
ח"א סימן ד', וכן מבואר שם סימן
כ"ב אות י' דהצדיק עולה ממדרגה
למדרגה "וזה בחינת תורת ה' ותורתו
(ע"ז י"ט), מתחילה תורת ה' שהוא בחינת
נסתר הנסתרות לה' אלהינו, ואח"כ
כשהוא במדרגה גבוה ממנה נעשה
תורתו וכו' שהוא בחינת והנגלות לנו
ולבנינו וכו', וצריך כל אדם שילך מדרגא
לדרגא ומעולם לעולם וכו' עד שיבוא
בראשית נקודת הבריאה שהוא תחילת
האצילות וכו', וכשזוכה להכלל בא"ס אזי
תורתו היא תורת ה' ממש ותפלתו היא
תפלת ה' ממש, עייש"ב.

וכתב עלה הגה"ק מוהרנ"ת בליקוטי
הלכות חלק חו"מ הלכות שלוחין
הלכה ב' "והנה זה עיקר התכלית
והשלימות האחרון לזכות לבוא לבחינה
זו העליונה להכלל בא"ס עד שיהיה
התורה והתפלה שלו בחינת תורת ה'
ותפלת ה' אשרי מי שזוכה לזה, ואזי
התפלה היא בבחינת יהי רצון מלפני

בעצמו ית' בבחינת תורת ה' ממש". ועיין לו עוד שם באורך, ובחלכה ג' וד' שם, ושם לעיל מינה בהלכות העושה שליח לגבות חובו הלכה ב'. ועיין עוד בליקוטי מוהר"ן סימן ד' אות ט', וסימן כ"ד בסופו.

וכיוצא בזה ממש רשם הגה"ק הלשם שבו ואחלמה על כריכת ספר ע"ח שהיה ברשותו (גליונות הלשם עמוד שי"ז אות מ"א, בהנדפס בסוף ע"ח הוצאת החיים והשלום אות ל"ח) "ענין מה שכוונתו ית"ש שיהנה האדם משלו, כי עי"ז יתהפך האדם לעצם השכר והמצוה עצמה, ובה יהיה ראוי להתאחד בו ית"ש, על דרך האצילות שהוא משכן ומעון לאור א"ס ית"ש".

ה.

תכלית כל התכליות – ביטול הצמצום – ולא יבנה עוד מוריד

ויותר מזה כתב הלשם באורך בספר הכללים שלו כללי התפשטות והסתלקות כלל י"ז ענף ד' אות י"א (ח"א דף פ"ו ע"א) וז"ל בתו"ד, לבסוף שהוא התכלית הנה יחזרו לעלות ולהתעלה ממדרגה למדרגה, ויוכל כל תחתון בהעליון ויאר ויתגלה אליו עד שיתעלה כל תחתון בהעילוי דהעליון עצמו ע"י כלילותו ויחודו בו וכו', והוא מה שאמרו (ב"ב ע"ה ע"ב) עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה שנאמר כל הנקרא בשמי כו', ועיי"ש ברשב"ם ד"ה נקראו שאמר שיהא שמו ה', עכ"ל. והוא ע"י עילויים שיתעלו [הצדיקים] בו"ן, וזה

שהיא תפלת השי"ת וכו'. והנה עיקר בריאת האדם הוא בשביל בחינה זו שיגיע לזו התכלית שיוכה להכלל בו יתברך עד שיהיה תורתו ותפלתו בחינת תורת ה' ותפלת ה' ממש וכו', וכל מה שמקיים יותר את התורה ועובד את ה', הוא יוצא בכל פעם מדרגא לדרגא, ומבטל בכל פעם את הגוף יותר, ונכלל יותר בשרשו בא"ס, עד שזוכה לבוא אל התכלית שיתבטל הגוף לגמרי ונכלל לגמרי בא"ס, ואזי וכו' כל התורה והמצות שמקיים הם תורת ה' ותפלת ה' ממש, נמצא שהשי"ת בעצמו כביכול עושה המצות שהוא עושה מאחר שנכלל בו יתברך, אבל קודם שנכלל בו ית' לגמרי כנ"ל אזי האדם בעצמו עושה המצות, ואזי הוא בחינת שליח כמו השליח המצוה ועושה שליחותו וכו', כי כל העבודה של האדם בזה העולם מכונה בשם שליחות וכו', ואע"פ שבאמת אין זה תכלית השלימות וכו', כי עיקר התכלית הוא רק שיהיה נכלל בו יתברך, ואזי אין העבודה שלו בחינת שליחות כלל מאחר שכל מה שהוא עושה ומקיים המצות הם תורת ה' ממש וכו', וזה עיקר התכלית, אעפ"כ בהכרח שיקיים האדם התורה והמצות בתחילה בבחינת שליחות, כי א"א לבוא מיד לבחינה העליונה להכלל בו יתברך, כי אם כן יתבטל החומר לגמרי ולא יהיה לו בחירה וכו', ואח"כ ע"י שמקיים מצותיו ית' עם הגוף בבחינת שליחות אז זוכה עי"ז להכלל בו ית' וכו', וזה עיקר התכלית לזכות לבלי לעשות המצות בבחינת שליחות וציווי כנ"ל רק בבחינת המשלח והמְצוּה

יהיה בימות המשיח בסופן שהוא בסוף האלף הששי וכו', ואז יתעלה כל המציאות בהעילוי דהזו". ואחר ימות המשיח שהוא בחיי העולם הבא הנה יתעלה המציאות עוד בהעילוי דהג"ר וכו'. ואח"כ בהאלף העשירי בהכתר עצמו שהוא א"א ובהג' רישין שבו וכו'. אמנם אחר ככלות הכל הנה יתעלה עוד המציאות כולו שהם כלל הד' עולמות אבי"ע בהעילוי דהעולמות דא"ס שהוא למעלה מהזמן וכו', עד שיזדכך ויתבטל כל בחינת הצמצום לגמרי, כי יזדכך המסך והפרגוד אשר מא"ס המקיף להצמצום ויתבטל מבחינת מסך כלל, ועי"ז יתבטל כל הצמצום מצמצומו, ויחזור כל ההתפשטות דאור א"ס פשוט כמקדם, ואליו ישובו כל הקו וכל מה שנמשך ויצא ונתהוה ממנו אשר מעולם ועד עולם, כי יצאו מא"ס וישובו לא"ס, וככוונתו העמוקה ית"ש אשר כיון מתחילה בכל המציאות כולו, והוא תכלית כל התכליות שישובו הכל לאור ההתפשטות הראשון דאור א"ס אשר בתחילה, עכ"ל.

ובהגהה שם בשולי הגליון הוסיף בזה"ל, וכל מה שהוא לעתיד, הוא עתה לפרקים, כמ"ש בתנא דבי אליהו באל"ר פ"ג, וכן הוא ג"כ במדרש ויק"ר פכ"ז סימן ד', ועיין ב"ר ר"פ ע"ז על פסוק

אין כאל ישורון, אמרו שם אין כאל, ומי כאל, ישורון כו', עיי"ש. והוא מה שאמרו (מגילה י"ח ע"א) **שחקב"ה קרא ליעקב אל**, וכן הוא בזה"ק ח"א קל"ח ע"א, עיי"ש (ובכ"ר ס"פ ע"ט שיעקב קרא לעצמו אל, ועיין סוד הדברים בזה בזה"ק ח"ג פ"ו ע"א, ובהגהות מהר"ח"ו שם, ועל זה מרמז הרמב"ן בפרשת וישלח ל"ג, כ'. וכן הוא ברקאנטי פרשת וישלח, עיין שם ושם ותבין). ועכ"פ הוא כי מה שקרא הקב"ה ליעקב אל הוא מעין תיקון העתיד, כי כל מה שהוא לעתיד הוא נמצא עתה ג"כ לפרקים. וזהו ג"כ מה שאמרו בזה"ק פרשת בא ל"ח ע"א מאן פני האדון ה' דא רשב"י, **כי הוא מעין העתיד שנקראים הצדיקים בשם ה'**, כמו שכתב הרשב"ם וכןזכר. ועיין בהגר"א בתיקונים תיקון כ"א בתחילתו דף מ"ב ע"א סמוך לסופו, ע"כ מלשון קדשו בהגהה הנזכרת.

והרי מפורש יוצא מפ"ק דתכלית כל התכליות הוא להיות דבוק ונכלל באין סוף ב"ה בבחינת ביטול הצמצום שזהו עצמו סוד הפסוק ולא יכנף עוד מוריד, ועיקר תיקון זה נזכה אליו ב"ב לעתיד לבוא, ומ"מ גם בזה"ז יש צדיקים הזוכים בחייהם להתכלל במדה עליונה זו, ודוגמת שמצינו ביעקב אבינו ע"ה שקרא לו הקב"ה אל, וברשב"י שאמרו עליו מאן פני האדון ה' דא רשב"י?.

ז. ועיין לו עוד בספר הקדמות ושערים שער ד' פ"ד (ח"א דף ט"ו ע"ג – ע"ד) מש"כ באורך בענין היחוד דאצילות "דהאין סוף מתייחד עמהם ביחוד עצום מאוד עד שנעשים חד עמו, ועי"ז נתגלה הוא להקרא בשם על ידיהם, כי הם עצמם נעשים לשמו, והוא כל השמות הקדושים כולם, אשר הוא עצמו

נקרא בשם על ידי התלבשו באצילות והתייחדו עצמם להיות חד עמו וכו', כי הם מעתה אלהות גמור יחיד ומיוחד, והוא ע"י יחודו בהם". ובהמשך דברות קדשו שם "והוא מ"ש הוא ית"ש לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ור"ל, זולת האצילות שהוא פניו, כי שם [באצילות] הוא מתייחד ומתגלה והוא פניו ממש". ועיי"ש דכ"כ הרח"ו בפרשת שמות ג' ע"ב בהגהת מהרח"ו שם אות ד', ולזה רמז גם הרמב"ן בפרשת יתרו בפסוק לא יהיה לך, וכן כתבו הרקאנטי והציוני ורבינו בחיי בפרשת יתרו שם "וכל זה הוא כי ע"י יחודו באצילות נעשה כל האצילות כולו אלהות גמור, כי מעת התיקון וכו' התייחד א"ס ית"ש באצילות ונעשה עם האצילות חד גמור ועי"ז היה האצילות כולו אלהות גמור יחיד ומיוחד".

ועיי"ש בכל דבריו בענין ההפרש בין קודם התיקון לאחר התיקון, ומשם באר'ה דקודם התיקון לא היה הוא ית' מתייחד עמהם, ולזה מתו ונשברו, ואמנם לאחר התיקון נתחדש ענין היותו ית' מתייחד עמהם להיות עמהם כחד עד שעולם האצילות שהוא מציאות הגבול מתייחד ונעשה כחד עם הבלתי גבול עד שנעשה עמו כחד ממש, וזהו רזא דמהימנותא אשר "אי אפשר לשום נברא להשיג את מהות אותה המציאות מה שהיא".

והיינו כמבואר באורך בדרושי החסידות ובשער היחוד והאמונה לבעל התניא שיחוד האצילות הוא בבחינת אור במאור, דהאור נכלל ומתייחד בתכלית בהתכללותו במאור עד שאינו ניכר לעצמו, ואעפ"כ מצד אחר נקרא בשם אצילות הכלול מהתחלקות הדרגין דעשר ספירות, וב' הפכיים אלו אינם סותרים זה את זה מצד כחו ית' הפלאי שבכוחו לייחד ב' הפכיים – הגבול עם הבלתי בעל גבול, ואכמ"ל.

ועכ"פ לעניינו למדנו דמהות האצילות הוא יחוד והתכללות דמציאות הגבול עם הבלתי בעל גבול עד שנכלל בו לגמרי, ומעתה יובן ביתר שאת דברות קדשו בספר הדע"ה שהעתקנו לעיל בענין יעקב שקראו הקב"ה אל, דלפרקים נעשה בזה"ז דוגמת התיקון דלעת"ל, עיי"ש. וביאור הענין הוא דאע"פ שהצדיק הוא מציאות הגבול והנפרד, הנה כיון שמהות קדושת האצילות מורה על היות הגבול מתייחד עם הבלתי בעת גבול, ולעתיד לבוא יתעלו בי"ע ויתכללו בקדושת האצילות, לכן גם בזה"ז הנה לפרקים זוכה הצדיק השלם שיתקדש בקדושת האצילות, ואז יקרא הקב"ה שמו עליו ויהיה נכלל בחייו בא"ס, והיינו שמצד תוקף קדושתו וכו' נתקדשה נשמתו בקדושת האצילות עד שמצד שורש ואחיזת נשמתו למעלה יצדק לומר עליו כן (אלא דעיין בפנים מה שהזכרנו בזה מאוד להלן בסוף ענף זה).

וכוונתנו בזה, דדייקא על פי הקדמת דברי הלשם הנ"ל בענין מהות האצילות המורה על יחוד הגבול עם הבלתי בעל גבול, יש מקום לומר כן בענין הצדיק, ולולא הקדמה זו, כלומר אי הוי סבירא לן דהאצילות אינו יחוד גמור דהגבול בבלתי בעל גבול, אלא שהקב"ה שהוא בלתי בעל גבול פועל בגבול, בלתי יחודא שלים עם הגבול, וכפי שראיתי למי שמפרש כן בדעת הרמח"ל, שוב לא היה מקום לומר כן על הצדיק בחייו, וכבר הארכנו במקום אחר להוכיח דאף הרמח"ל מודה בעיקר הדבר שכן הוא, ואכמ"ל.

ואגב אעירה דמה שכתב הלשם דקודם התיקון לא היה הוא יתב' מתייחד עם האצילות, הנה מדעת מרן בהקדמת רחובות הנהר דף ג' ע"א משמע דלא כוותיה אלא דאף קודם התיקון היה הוא ית' מתייחד עמהם, שהרי כתב שם שכבר היה להם בחינת חיה, אלא שמצד שלא היו מתקנים כראוי בהוי"ת מנוקדות, וכמבואר שם בדף ט' ע"ג, לזה לא היה להם קיום והעמדה באצילות, דהרע שבהם חזר

ובדבריו מבואר בכמה מקומות בלשון קדשו דהגה"ק אדמו"ר הצמח צדק, דהצדיק האמתי אפשר לו בחיים חיותו להכליל בזו המדרגה שזכר הלשם בדבריו שיצאו עת'ק לעיל בסמוך, ואחריו האריכו מזה הגה"ק אדמו"ר מהר"ש, ואחריו ל'ו קס הגה"ק אדמו"ר מהרש"ב, עיין תורת שלום שיחת י"ט כסלו תרע"ג, ואכ"ם.

וזה לשון הגה"ק בעמ"ח דגל מחנה אפרים (פרשת ואתחנן ד"ה ומי גוי גדול וכו'), אור זרוע לצדיק, כי הקב"ה לוקח אור מעצמותו ב"ה וב"ש וזורע אותו אור בעולם, ונמצא מזה צדיק בעולם, כמו אברהם היה בחינת אור בוקר, וכן יצחק וכו' אור אדום, וכן יעקב ומשה ואהרן ויוסף ודוד המלך ע"ה ושאר צדיקים וחכמים ונבונים שבכל דור ודור, ע"כ. והבן מאוד כי זהו גופא הסוד הנזכר בדברי הלשם דלפרקים זוכים גם בזמן הזה דוגמת היחוד דלעתיד לבוא.

ועיין עוד מה שהאריך בזה בספר ליקוטי הלכות תפלת מעריב הלכה ג' דהשי"ת עושה רצון

ישראל, ועוד שם בחלכות שלוחין הלכה ג' "ועל כן הצדיק מנהיג העולם כרצונו [ר"ל, דהקב"ה מנהיג העולם כפי רצון הצדיק מחמת עוצם ביטולו אליו ית"ש] כמו שכתוב ותגזר אומר ויקם לך, כי הוא נכלל בו יתברך וכו', וכל מעשי הצדיק האמת הם מעשי ה' יתברך בעצמו [ר"ל, רצון השי"ת בעצמו והיינו מן הטעם הנ"ל], כי הוא נכלל בו יתברך, שזה בחינת שלוחו של אדם כמותו בכל התורה". ועיין עוד בזה להגה"ק מקאמרנא בספר היכל הברכה פרשת מסעי (דף רי"ג ע"ג לדפח"ס), ושורש דבריו בספר ליקוטי תורה להאר"י בענין דוד ויהונתן, ואכ"ם.

ו.

"פעם אחת רצה המלך למסור המלוכה לבנו בחייו"

וסוד זה הנורא רמזו רביה"ק מוהר"ן מברסלב בסיפורי מעשיות (כי כן היה דרכו בקודש לטמון ברמז רזין עליונים בעומק הסוד בדרך סיפורי מעשיות ומשלים) ריש מעשה י"ג "פעם אחת היה מלך, והיה לו

ונתגלה ועי"ז מתו ונשברו. ועיקר נקודת המחלוקת הוא דלדעת מרן הרש"ש מציאות עולם האצילות היא מציאות דאיהו וחיהו וגרמוהי חד בהון, ולזה כיון שבעת יציאת המלכים היה להם מלוכה לשעה, שהרי וימלוך והדר וימת כתיב, לזה בהכרח שלכל הפחות בבאותה השעה היו מיוחדים עמו ית' בבחינת איהו וחיהו וכו', לא כן לדעת הלשם הנה עולם האצילות הוא מציאות רוחנית מסויימת הנקראת כן, ומה שמציאות זו מקודשת בקדושת איהו וחיהו וכו', ראשית קדושה זו נתייסדה לאחר התיקון דייקא, אבל קודם התיקון, לא היה עולם האצילות מתוקן בקדושת איהו וחיהו, ולזה הגם שהיה להם למלכי הנקודים בחינת מלוכה עכ"פ לרגעא חדא, לא היה הוא ית' מתייחד עמם אז, ואכמ"ל.

היכל הברכה להגה"ק מקאמרנא פרשת מטות דף ר"ג ע"ב, ואז זוכה לצי"ת שהוא סיפא דהשם הנזכר, והיינו דמשמיה צייתין לקליה.

וזהו גופא כוונת הרז"ל בשעה"כ סוף דרוש ד' דדרושי הלילה (דף נ"ד ע"ד) "איך כמה גדולה ונפלאה מעלת אדם העושה כסדר שאמרנו, שיכוין אל הזווגים הנעשים בכל יום מתחילת תפלת ערבית עד סוף תפלת המנחה, ואין ספק שהיודע לכוין כל זה על אמיתותו, גורם שהזווגים הנזכרים נעשים על ידו ממש וכו', ואין למעלה ממנו, ויהיה מכלל אותם הצדיקים הגוזרים למטה ודבריהם מתקיימים למעלה". והיינו כדאמרן דזוכה ונכלל בא"ם, וחשיב כמאן דכל השפע נמשך על ידו, ומשמיה צייתין למיליה.

ובפה"ק נר ישראל בביאורו לשם מ"ב בהשם השביעי דשם אות מ"א (עמוד רכ"י) כתב כי "עתה בגלות המר אינה דבוקה רק בצדיק שלפעמים גוזר והקב"ה מקיים וכו', ומי שיש לו עינין פקוחין רואים ששם ה' נקרא עליו". וכיו"ב כתב בנו הקדוש מוהרמא"ב בספרו דעת משה בדרשה לשבת הגדול בפסקא אור לארבעה עשר (הובא בנר ישראל שם הערה י"ב) "דכל המקדש ומטהר עצמו זוכה שיחופף עליו ממש הוי"ה עליו בעצמות וכו', וכאשר הרח"ק אאמו"ר אמר לי שהשי"ת הלך לפניו תמיד, ולמראה עינו ראה תמיד השם הוי"ה לנגדו, וממילא איש כזה כאשר יאמר בן יקום, וכמצב"י עבד בחיל שמיא וארעא".

בן יחיד, ורצה המלך למסור המלוכה לבנו בחייו וכו' כי הוא כבוד גדול למלך, והיה שם שמחה גדולה מאוד", עיי"ש. והכוונה בזה שהקב"ה שהוא מלכו של עולם רוצה להעביר המלוכה לבנו שהם כללות נשמות ישראל להשרות שכינתו עליהם בעודם בחיים חיותם, שבהיותם בעוה"ז יזכו להיות דבוקים ונכללים בדביקות אמת דאין סוף ב"ה כדוגמת הדביקות דלעתידי לבוא, שזהו ענין העברת המלוכה.

ויעיין בספר חכמה ותבונה להגה"ק ראבר"ן סימן ט"ז דאע"פ שגוף המעשה דהיום השביעי הנזכר שם במעשה הי"ג הנ"ל המדבר מענין הבעטליר הקדוש שאין לו רגלים הרומז למלך המשיח לא סיים רביה"ק בעת שסיפר המעשה הנ"ל, מ"מ כל הנזכר בריש המעשה מענין העברת המלוכה לבן המלך בחייו וכו' "זה בעצמו הוא קצת מהסיפורים הנעלמים של המעשה מהבעטליר השביעי", דמן המעם הזה גם הענין הנ"ל דהבן מלך הנזכר בריש המעשה לא סיים רביה"ק "ששני דברים האלה לא גמר אדמו"ר כי זה זה סיפור אחד הוא", עיי"ש סוד הענין.]

ובלל הדבר הוא דענין הדביקות בא"ם בחיים חיותו הוא עצמו שלימות תיקון האמונה שזה סוד הגאולה. וזהו המבואר בדברי רביה"ק שהעתקנו לעיל בסוד בחינת תורת ה' ותפלת ה', ובעלותו למדרגה זו אז נכלל באותיות קו' דשם שקוצית, כמבואר בספר הק' נר ישראל להמגיד הקדוש מקאז'ניץ ובספר

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ג'

תשעט

והן הן דברי רביה"ג הגר"א בביאורו לספר יצירה פ"א משנה ט' סוף אופן א' (בהנמ"ח עמוד 214 טור ב') "והוא רוח הקודש לפי שהוא אמצעי בין הבורא ובין הנבראים, והוא אור הגנוז שבה יכולין לראות מסוף העולם עד סופו וגנוזה לצדיקים, כי ברוח"ק יכולין להשיג מסוף העולם עד סופו, זהו בעולם, ובשנה הוא גלגל השכל שקראוהו שכל הפועל, ובאדם הוא השכל, והוא **ניצוץ אלהי ששורה באדם**, והוא רוח נבואה של נביאים שנאמר ורוח נשאתני, והוא **[בחינת] אלהים שנאמר אצל הנביאים** זיעל מעליו אלהים, והוא המתיוחד עם ישראל שנקרא אלהי ישראל וכן אלהי אברהם לפי שהוא מלכות שלמעלה ממנו".

והרי נמי דהניצוץ אלהי השורה בשכל האדם, הוא עצמו בחינת רוח הקודש שבו, והוא הממוצע הנזכר בע"ה שער מ"ב שהארכנו בו לעיל, באופן שהצדיק עצמו עולה ונכלל בניצוץ אלהי שהוא ההמוצע, והיינו דנדבק ונכלל באור א"ם ית"ש.

ועיין לו עוד בביאורו לספרא דצניעותא ריש פ"ב (דף י"ז ע"ד) "ועיין מהימנותא כמו אמונת ישראל שבה משיגין את הא"ם, ולכן זו"ן נקראים בכל מקום מהימנותא". ושם להלן (דף כ' ע"ב) האריך לבאר דעיקר הכל הוא שם הוי"ה שהוא ז"א שבו מנהיג העולם, והוא שמו של א"ם, ועל ידו מתגלה, וכל הדרגין שקודם לו הכל דרגין אליו שיתגלה, שעיקר הכוונה של א"ם הוא שיתגלה

שמו בעולם, וזה כוונת בריאת העולם, ולכן נחית מדרגא לדרגא גילוי אחר גילוי עד ז"א, ושם נתגלה וכו', ולכן שם ז"א הוא עיקר השם המיוחד, וכל השמות שקודמין לו וכו' הן מפלין לו אע"פ שהם גבוהין יותר ממנו, עיי"ש באורך.

ועומק הכוונה בזה הוא, דעיקר גילוי א"ם הוא בסוד התלבשותו בז"א, ואע"פ שז"א הוא בחינת היש לערך העליונים ממנו, אעפ"כ הוא העיקר, ולא עוד אלא דאדרבה, דייקא לסיבת היותו בחינת יש לכן הוא העיקר, דעל ידו מתגלה עומק היחוד דבחינת הכתר – אני ואין כחדא, וכמבואר לעיל דזהו גילוי היחוד בסוד מאור באור, וע"ד שהוא בזו"ן, כמו כן הוא לעתיד לבוא בבחינת הצדיק עצמו כמבואר בדברות קדשו בספר יצירה שהעתקנו לעיל.

ועיין לו עוד בביאורו להיכלות פקודי (בהנמ"ח עמוד צ"א) מה שכתב לבאר ענין רוא מהימנותא וז"ל בתו"ה, ענין מהימנותא אמור בכל מקום על ו"ק, והענין כי כל אמונתנו הוא בשם הוי"ה, ובזה אנחנו נבדלים מן האומות, כי כל האומות משיגין את שמו יתברך כמו שכתוב גדול שמי בגוים וכו', רק שאין משיגין את שם הוי"ה רק בשאר השמות, וכולם אינן שם העצם רק שמות משותפים, לכן אינן דבקים בו ית' רק עובדין אותו בשיתוף, כי כל השמות אינן רק משותפין ומושאלין מפעולותיו, לא כאלה חלק יעקב, שהם דבקים בשם זה, ולכן הם דבקים בגוף האילן, משא"כ האומות בענפים ועלין שהם כינויים, ולכן

ז.

מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה

וזחזו עומק הסוד שבדברי הגה"ק בעל הסולם בכת"י הנמ"ח בספר פתח השער אות נ"ג (עמוד פ"ב – פ"ג) "בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך וכו', וזה סוד שאי אפשר כלל לטמא להכנס למקדש ולראות את פני האדון ה', כי תיכף בהראותו את ה' הוא בתכלית הטהרה ואינו מוכשר כלל לקבל טומאה לעולם, כי זה סוד מה שאמרו (ר"ה כ"ג ע"ב) מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה, כי הראיה של החמה הוא משלים את בחינת החסרון והפגמות שלה כמובן, וראיית ה' את ישראל מקדשם ומטהרם כשמו הגדול והקדוש בעצמו. ואע"פ שהקב"ה רואה תמיד את עמו, אבל כוונתו לומר בעת שהישראל מרגיש שהקב"ה רואה אותו כמ"ש עין בעין נראה את ה', ואז האדם טהור כעצם השמים וצבאם בלי שום פגם כנ"ל".

ועומק המכוון בדברות קדשו הוא כמבואר, דהכוונה הנרצית בדביקות זו דבחינת היש שהוא הדביקות דבחינת הכתר, היא הרגשת השלימות והנאצל מצד התכללותו במאצילו, וע"ד שהשי"ת הוא לבדו שלם בכל מיני שלימות ואין שלימות כמותו והוא לבדו טהור בכל מיני טהרות וכו', כן עד"ז כביכול כל הדבוק ונכלל ומחובר לטהור טהור, ומצד זה יבוא לשמחת האמונה והדביקות והמצות ברשפי אש שלהבת

משה רבינו ע"ה לא הזכיר לפרעה רק שם הוי"ה וכו', והוא שם העצם שאינו מושאל מפעולה, רק מורה על היותו תמיד והיותו מעצמו וכו', וזהו מהימנותא, ועיקר השם הוא בוי"ק כידוע, ששם נתגלה היותו, שלכן נקרא ששה קצוות בכל מקום מהימנותא, עכ"ל. ועיין לו שם עוד, ושם לעיל מינה בהיכלות בראשית (בהנמ"ח עמוד ל"ז טור ב'). וכל זה יובן בע"ה ע"פ הנ"ל, אלא שיחוד זה אינו מתקיים בזמן הזה אלא בזו"ן, ואמנם לעתיד לבוא, ואף בזמן הזה לפרקים כדברי הלשם, יתכללו נשמות ישראל גם חמה בכלל זה היחוד הנורא.

ולגודל הסוד הנורא הזה כתב עליו המגיד הק' מקאזניץ בספר נר ישראל הנז' בהמשך דברות קדשו שם (עמוד רכ"ז) כי "כל מגמת היצה"ר הוא רק לדחות הכלל ישראל מהצדיק, ואז הוא ח"ו חורבן עולם וכו', והחי יתן אל לבו". וכיו"ב הזהיר שם לעיל לעיל מינה בשם השישי אות ל"ב (עמוד קפ"ז) דזה עיקר הנסיון בדרא בתרא "ונאמר בזוה"ק שזה היה כל יגיעת הס"מ כהאבקו עם יעקב בגיד הנשה, שיהיה בדורות בורחים מהצדיקים, ואז אסף חסיד מן הארץ, ואז ח"ו נתחדשים [אוצ"ל נתחסרים] הדברים, ובו תלוי כל גאולת ישראל בהתחברות לצדיק, וזה גורם כל היחודים, וכתוב לעת ערב יהיה אור". וכיו"ב כתב בספר תהלות ישראל קפיטל ט' בסוד הפסוק יאמינו בה' ע"י משה עבדו שהוא הצדיק המיוחד, ועל ידי התדבקות בצדיקים אפשר להיות היחוד.

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ג'

יה ובשלימות היחוד והביטול הנפלא דאור במאור וכו'.

וזהו שרמז הגה"ק הנ"ל בהשיר הנקרא 'דיינו' שיסד בהשתפך נפשו לאלהיו "ואילו זכיתי וכו' ולא הטרחת לפייסני ברוב חכמה וידידות להסיר ממני הבושה דייני וכו', ועל אחת כמה וכמה וכו' ופייסתני ברוב חכמה עד שהסרת ממני הבושה לגמרי". ולכאורה צ"ב ענין הסרת הבושה מהו. ואמנם להאמור יתבאר דמיד שזכה פעם אחת להתכלל במדרגת האין סוף הנזכרת שהיא סוד היחוד דרדל"א שהוא כסופא דכל כסופין, תיכף נטהר לגמרי מכל מיני פגמים ומיד זוכה למחילת עונות ברחמים, עד שכביכול נלקח ממנו ענין הבושה הבא מצד החטא, והבן כי הדברים דקים דק'ה מן הדק'ה, דבהכרח להרגשה זו שתבוא עם גודל הביטול דבחינת אין בחדא מהתא ובלא"ה ה"ה חלילה מפריד אלוף וכו'.

והן הן עומק הדברים שהביא הגה"ק הנזכר בספרו פרי חכם על התורה פרשת עקב (עמוד שמ"ז) "למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמור מצותיו אם לא. קבלתי ממורי הקדוש [מפאריסוב] שליט"א, לדעת, פירוש לזווג, וגילה לנו שהשי"ת רוצה לזווג השם ה' בלבבך אפילו באותו העת שלא תשמור מצותיו כלל, עכל"ק". ועיין לו שם מה שכתב לפרש בדברי רבו. ולהמבואר היינו דבהיותו זוכה להתכלל בהיחוד דרדל"א, עיקר הדביקות הנבחתת אצלו היא דביקות אמונת אומן בסוד הידיעה

תשפא

שהיא בחינת המאור לבד, כמבואר לעיל בסוד השם הקדוש ככ"ה שהיא כ'תר כ"ל ה'כתרים, אלא שאעפ"כ אינו סותר הבחירה מאחר שבוחר בטוב מחמת רצון ה', אלא שאז כביכול הוסר ממנו הבושה, כי בכל אופן הוא נשאר דבוק בתכלית הדביקות וידע בנפשיה גודל הרצון מצד העליון שהוא רצון כל הרצונות להיות שורה על ישראל עם קרובו.

ועומק הענין מטי עד צית שמיא בשרשי אמונתנו הטחורה והזכה בסוד הידיעה והבחירה, וכמבואר מעט בדברי הגה"ק מוה"ר גרשון הנוך מראדז'ין מח"ס סדרי טהרות בהקדמת שער האמונה לספר בית יעקב למר אביו הגה"ק מוה"ר יעקב מאיז'ביצא (בהנמ"ח עמוד עמוד קל"ז קל"ט, ושם להלן קמ"ז ק"ז), וכיו"ב כתב הגה"ק הנ"ל בספרו תפארת החנכי לזוהר משפטים דף צ"ד ע"א ד"ה כי תקנה (דף ל"ג ע"ג), ועוד מזה בספר שער היחוד והאמונה להגה"ק מהר"א מסטראשעליע שער ג' פל"ח ובכמה מקומות, עיי"ש והוא עמוק מכל עמוק, ואבמ"ל.

ח.

**אור במאור – יחוד אדני'
בהוי"ה, מאור באור – יחוד
הוי"ה באדני'**

ועיקר המעלה בזה בקצרה הוא, דהנה בדברי הרז"ל בשער מ"ב בענין הניצוץ בורא וניצוץ נברא שזכרנו לעיל בענף א' לא קא משמע לן אלא דעתיק

דבחינת אור במאור שדיבר עליה חגה"ק בעל התניא רוב ימיו, וכמבואר בשער היחוד והאמונה להגה"ק הנ"ל פ"ח ופ"א ובספר התניא פ"ב, והיינו בסוד התכללות אדנ"י בהוי"ה, דאדנ"י שהוא ניצוץ נברא עולה ונכלל בהוי"ה שהוא ניצוץ בורא, ושניהם באחדות אחת, שזהו רזא דמהימנותא, כמבואר בשער היחוד והאמונה שם פ"ז, הא מיהת אחדות זו דאדנ"י בהוי"ה הוא הדביקות שמצד בחינת האין, דהתחתון עולה ונכלל ובטל לקדושת העליון.

ואמנם יותר מזה קא משמע לן מרן בנהר שלום דף ל"ד ע"א וע"ב, דשם גילה סוד נעלמים שלא זו בלבד שהתחתון נכלל בעליון בבחינת האין, אלא דהתחתון נכלל בעליון גם בבחינת היש, כלומר, דהתחתון מגלה אמיתות היש האמיתי דהעליון, ובלתי התחתון לא יש תפיסה בבחינת היש דהעליון, באופן שכללות העליון נכלל בתחתון, דזה סוד היחוד דמאור באור, דהמאור כולו נכלל ומתגלה באמצעות האור, דהאור דייקא הוא המגלה אמיתות היש דהמאור, וכדנקט בלשון קדשו שם "כי אמת הוא שכל תפלותינו הם בזו"ן דאצילות וכו' ואמת הוא שכל תפלותינו הם לאין סוף וכו', ואז הזו"ן נקרא על שמה וגם היא נקראת על שם הזו"ן ונעשה הכל אחדות אחד, באופן כי ישיב האדם שם החוי"ה הנזכר לנגד עיניו בסוד שויתי ה' לנגדי תמיד ודי בזה למבין". כלומר, דהעיקר הוא ז"א שהוא שם החוי"ה, ובלעדו לא יש תפיסה באין

וא"א המה ניצוץ בורא וניצוץ נברא, וממילא ידענו דתרווייהו בחד קטירי, אך לא נודע עדיין היותם שניהם מיוחדים בבחינת הבלי גבול ממש, כלומר, בבחינת היותם מיוחדים עם האור אין סוף הסובב, והיינו דקא משמע לן בהגהות השמ"ש בשער א"א שזכרנו לעיל שם, והוא יען דהתם קרי ליה לרדל"א ממוצע, ורדל"א הלא בא"ק הוא למעלה מפנימיות הקו, כלומר דהוא מבחינת הסובב, ומינה דסובב וממלא נמי בחד קטירי. ולבתר הכי קא משמע לן עוד בהקדמת רחובות הנהר דף ט' סוד נורא אודות הטברקא דגושפנקא, עיי"ש היטב דקא משמע לן דסוד טברקא דגושפנקא הנזכר בזהר הוא דוקא בבחינת הניצוץ נברא, וקא משמע לן בזה גודל האחדות שבין הניצוץ בורא להניצוץ נברא באופן שע"ד שחייב יש לכיון בניצוץ בורא כך חייב יש לכיון הניצוץ נברא, וקמ"ל שם דכוונה זו לעיכובא איתמר לה, ובלעדי כוונה זו דניצוץ נברא דייקא, יכנס בכלל הלטותא שהטיל התנא רשב"י בזהר, כמובא בדברי מרן שם דהאבות הן הן המרכבה, וחג"ת נעשה חב"ד, ועד"ז ברום המעלות הנה הניצוץ נברא שהוא א"א, נעשה ניצוץ בורא שהוא ע"י, ונמצא נכלל התחתון בא"ם.

אלא דאי משום הוא לחודא עדיין אנחנו לא נדע אלא דו"א (ניצוץ נברא) הוא עתיק (ניצוץ בורא, דעתיק הוא בחינת א"ם לערך האצילות וכאשר הארכנו לעיל), כלומר דו"א עולה ונכלל בעתיק, וכדביקות

סוף, כי ע"ד שז"א נכלל בעתיק בעלותו לשם, כן נמי עתיק נכלל בז"א, ולא יש תפיסה בעתיק זולת באמצעות ז"א, וזהו סוד התכללות הוי"ה באדנ"י, דבלתי אדנ"י אין תפיסה מוחלטת בהוי"ה, וזהו הדביקות הנמשכת מצד האני דהנאצל הנכלל לגמרי בהאני האמיתי דהמאציל באופן שגם הכלי נהפך לאלקות, ואדרבה דייקא הכלי הוא המגלה ונותן מקום לתפיסת האלקות, וכמעלת המצות מעשיות יותר מהכל מצד פשיטותן וגשמיותם, ובהן יובן גודל החיוב שזכר בהקדמת רחובות הנהר דף ט' לכוין הניצוץ נברא שהוא הטברקא דגושפנקא, ונמצא שבדף ל"ד גילה עומק הסוד דדף ט'.

וזהו גופא מעלת א"א על עתיק מצד מה, וכיו"ב מעלת החכמה על הכתר הנזכר בברית מנוחה ניקוד ה', והוא לפי שהתחתון הוא בחינת אני ובחינת היש, וכשעולה ומתחבר ונכלל עם האין, אזי יש לו חשיבות למעלה מן האין כשהוא לבדו להיותו כלול מאני ואין תרוייהו כחדא, וכמבואר בדברינו בכמה מקומות, זהו הסוד שגילה הגה"ק בעל התניא באחרית ימיו הנדפס באגה"ק סימן כ' אשר זו האגרת נודע שכתבה בחיותו בדרך סמוך ונראה לעלותו לגנוז מרומים, ודייקא אז בסוף ימיו סמוך ונראה לעת עלותו לאיתקטיר בחד קטירא בחי העולמים, הואיל לגלות סוד זה, ותו"ד שם לבאר מה שאמרו בענין הספירות דאצילות דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון, וכתב הוא הקדוש לבאר

דהמכוון בזה הוא שנקראים בחינת אלהות מחמת שיכולים לברוא יש מאין, ור"ל, דהמאציל בורא על ידם יש מאין.

וכוונת קדשו בזה, דלא לבד שהספירות דאצילות נכללים באין האלהי בגודל כיטולם בבחינת הביטול דאין, אלא עוד זאת שהיש האלהי מתגלה על ידם על ידי שהמאציל בורא על ידם יש מאין, ונמצא מתגלה על ידם היש האלהי. וחידידו זה הנקרא דביקות דבחינת המאור באור, חתם והעלים הגה"ק הנזכר רוב ימיו, דאע"פ שמצינו לו בכמה מקומות דמשתעי מענין התכללות ביי"ע באצילות ושדוקא ע"י האור היותר גדול נתקן המדרגה היותר תחתונה וכו', מ"מ לא דיבר מזה אלא מצד האין שהוא מדרגת היחוד דחכמה ומדרגת היחוד דאצילות, שבה עולים ביי"ע ממקומם ומלבישים בגבול האצילות ונמצא בחינת האור עולה ומתבטל ונכלל במאור, אבל מצד היש שהוא היחוד דבחינת הכתר – א"ק המבריה מן הקצה אל הקצה באופן שגם עולמות ביי"ע בעומדם למטה במקומם שתחת רגלי האצילות יהיו גם המה נכללים בקדושת היחוד, כמבואר בדברינו בכמה מקומות, שזהו בחינת המאור הנכלל באור, ר"ל, דבחינת האני האמיתי שהוא האני דהמאור מתגלה באמצעות האור דייקא, הנה מזה לא דיבר ברובי תורתו כל ימיו, כי אם בזו האגרת הכתובה וחתומה בסוף ימיו.

וזהו הסוד דאין סוף (ר"ל, עתיק) הוא ז"א, ר"ל, דהאני דהעליון מתגלה באמצעות ז"א בסוד אני הוי"ה אלהיכם,

דחלילה לגשם סוד עליון ונורא זה לדמות ח"ו צורה ליוצרה רח"ל, דבהכרח שידע אינש בנפשיה דסוכ"ם אינו אלא ו"ק, ולעולם קדושתו למעלה מקדושתם, ואפילו כתר עליון אוכמא הוא לגבי עילת העילות, ואפילו יעלה למקום שיעלה עד שיזכה לעלות למדרגה היותר עליונה ששייך לדבר ממנה, עדיין אינו אלא ו"ק לערך מה שלמעלה ממנו, וכדברי מרן בהקדמת רחובות הנחר דף ג' ע"ב משמיה דהר"ל בשער ההקדמות דף י"ב דאפילו א"ק אינו אלא זו"ן, וכיצא בזה כתב עוד בהשליחי הקדמת הימים והזמנים (נהר שלום דף י"ג ע"ב) דאף כולחו שית אלפי שני אינן בערך הכולל זולת עלמא חד לבד, דקדושתו וכו', ואין סוף מדרגות ועליות יש כמאמר הכתוב ולכו מחיל אל חיל, ובכל מקום שהוא, אינו אלא ו"ק בערך מה שלמעלה ממנו כי הלא גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם עד אין סוף.

וזוהו שתמצא להרה"צ ר"י ברייטער שכתב דהעיקר להיות חסיד ולא רבי, וגם בחכ"ד יש אומרים דהעיקר לבוא למדרגת הבינוני, והוא דאע"פ שמוכרח לבקש השלימות ולבקש הדביקות דבחינת הצדיק, וכדברי רביה"ק גופא (שיחות הר"ן סימן קס"ה) שאמר "נדמה לכם שעיקר גדולת והשגת הצדיקים הגבוהים הוא רק מצד הנשמה הגבוהה שיש להם, כי באמת לא כן הדבר, רק כל אחד ואחד יכול לזכות לבוא למדרגתו להיות כמוני ממש". כי אכן צריך שלא ינוח ולא ישקוט בבקשת

ועיקר הרבותא בזה הוא דלא זו בלבד שהאין דהמאציל מתגלה על ידו אלא אף גם האני דהמאציל מתגלה על ידו.

והיינו גופא הסוד הנזכר במעשה י"ג שזכרנו לעיל דהצדיק נכלל בחייו בא"ס, שמוזה נמשך הרגשת היש דקדושה, וכבחינת סוד תחיית המתים, דבי"ע עצמם מתהפכים לאלקות, ור"ל, דבחינת הצדיק בדביקות היחוד דבחינת החכמה לבד שהיא מדרגת האצילות, אזי הוא בטל להשי"ת בתכלית הביטול, ואולם כשזוכה לדביקות היחוד דבחינת הכתר שהיא מדרגת א"ק, אזי נוסף על הביטול הנ"ל זוכה גם לשלימות השמחה האלהית שעל ידו נשלם תכלית הכוונה העליונה דנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, אלא שמ"מ גם בעת שזוכה לזו השמחה אינו מחסר מן הביטול התמידי שכבר זכה לו מקודם, ותרוייהו קיימי ביה בשוה בסוד אני ואין כחדא, והצדיק הזוכה בחייו לזו המדרגה כמבואר לעיל בדברי הלשם, זוכה לראות עולמו בחייו, וכדברי הלשם שיצאו עת'ק לעיל, ולזה רמז מרן בנהר שלום דף ל"ד ע"ב באומרו "וכן הוא בנרנח"י הנמשכים לצדיקים".

מ.

"סוד זה אסור להאריך בו מפני המשכילים"

ויען שזה הסוד הוא דק מן הדק לפיכך כתב עליו מהר"י סדבון בספרו אהבת ה' על האד"ו דף ס"א ע"ב כי "סוד זה אסור להאריך בו מפני המשכילים",

וכמבואר. והטעות שנפלו בו כל הכתות הוא בדבר זה, שנעלם מהם אמיתות הענין דקדושתו וכו', כמבואר בדברי הגה"ק מוה"ר צדוק הכהן ז"ל.

ולזה רמז הרש"ש לב' מיני הדביקות גם יחד, דבהקדמת רחובות הנהר דף ט' וכן בנהר שלום דף ל"ד רמז להתכללות המאור באור דהתחתון נכלל בבחינת היש דהעליון, ובהקדמת רחובות הנהר דף ג' ובנהר שלום דף י"ג רמז להתכללות האור במאור להורות דאעפ"כ עדיין קדושתו למעלה וכו'.

ודע והבן דכל אלו הסודות לא יובנו זולת למאן דעייל ונפיק בסודות העשר ספירות הגנוזות בהמאציל בבחינת מציאות שאינה במציאות, דאחר שלבבו הבין איך אור אין סוף הפשוט והמוחלט המושלל לגמרי מהתחלקות הדרגין וכו', אינו סותר מציאות העשר ספירות הגנוזות, שזהו עומק ענין הערכין, יוכל להבין עוד האיך היחוד דאור במאור והיחוד דמאור באור אינם סותרים זה את זה, ואדרבה דייקא בצירוף שניהם יעלה הזווג יפ"ה יפ"ה לקשר עליון".

רחמים בצלותא ובעותא עד שיזכה לכל המדרגות היותר עליונות וכו', אלא שמכל מקום גם אחר שכבר זכה למה שזכה בהכרח שיבין שלערך מה שלמעלה ממנו עדיין אינו אלא בבחינת חסיד ובבחינת בינוני, וחסר מן השלימות, כי קדושתו למעלה וכו', ומוכרח שיבוא גם אל הביטול שמצד האין המורה על עליונים למעלה וכו' שזהו היחוד דבחינת אור במאור, ואין הכי נמי שמצד היחוד דמאור באור שהוא היחוד דא"ק הנה התופס במקצת תופס בכולו וזוכה למחילת עונות ולבחינת צדיק וכו', מכל מקום מוכרח הוא שישמשו בו שניהם בבת אחת מבלי הפסק כחוט השערה, דהן אמת שמצד המדרגה היותר עליונה דהנשמה הוא דבוק למעלה, מ"מ מצד הגוף וכו' ודאי אינו כן, ולפיכך תמצא להגה"ק בעל התניא שקרא לספרו בשם ספר של בינונים, להורות דמוכרח להשאיר במדרגת בינוני, ואיהו גופיה מיייתי מדברי הגמ' דמשביעין אותו תהי צדיק, דמשמע שחייב לבקש להיות צדיק, וזהו יען דתרווייהו צריכים לבוא בבת אחת

ח. ומאן דלא עייל ונפיק בסוד זה, הנה תחת שיבוא ע"י יסוד הערכין לאמיתות הדביקות דכל המציאות אינה אלא בחינת אלקות וכו' ושתכלית הכל הוא הדביקות באין סוף שבזה זוכה לבוא לאור המנוחה העליונה דהתכללות התחתון בעליון וכו', עלול הוא להפוך קערה על פיה ולהפוך בשכלו העקום כל המציאות לגשמיות רח"ל, וידמה שע"ד שיש הבחנת התחלקות דרגין באצילות כן הוא למעלה וכו' כפשוטו רח"ל, ויבוא בזה לטירוף ובלבול בעיקרי האמונה רח"ל, ה' ישמרנו. ועבור זה כל כך האריך מרן בסודות אלו דערכי הכינוים, וכיוצא בזה הרחב אחריו רבינו התורת חכם באלו הסודות, יען דהמה המפתח לכל אלו הסודות דדרכי הדביקות האמיתית שיזכה לה האדם.

י.

אזהרה נמרצת לבל ליפול בשוחת המעות בענין הסוד הנז'

וּמִ"מ אזהרה נמרצת דלגודל דקות הענין קרוב הדבר לבוא לידי מעות, וכבר רבים חללים נפלו, דחלילה וחלילה להתפס קדושת אלהות בגוף הצדיק, דדבר זה הוי ע"ז ממש, וכבר הזהיר מזה רבינו יצחק ב"ר יהודה הלוי שהיה מבעלי התוס' בספרו פענח רזא פרשת ראה משם מוה"ר נתן במוה"ר משולם, עיי"ש דכל עיקר סיבת אריכת הגלות המר הזה הוא יען כי "בבית שני עשו ע"ז מבני ישראל עצמן, דהיינו אותו האיש ותלמידיו (ימש"ו), והפכו עליהם הנבואות הקדושות, וקבעוהו לע"ז קיימת ומקובלת לעובדיה, לכן הדבר חמור". והיינו שנכשלו במה שהתפיסו גדר אלהות בגוף הצדיק ח"ו, ודימו לו כח עצמי בלתי הביטול להשי"ת אל אמת, ובאמת הצדיק כולו בטל ומבוטל להשי"ת בתכלית הביטול ובאין חגמור, ואין לו כל כח עצמי ח"ו, וגופו נפרד כגדר עולמות ב"ע ואינו נתפס כלל ח"ו בגדר אלהות, וגם נשמתו באין חגמור, דדייקא הכלים דאצילות נתפסים בגדר זה מחמת דשם איהו וחיוהי וגרמוהי חד, משא"כ בבי"ע שאין אורו יתברך מתייחד עם הכלים ונפשין ורוחין דבי"ע.

ואפילו שגוף הצדיק יש בו קדושה (בחינת חכמה, ביטול, כח - מ"ה), ומטעם זה השי"ת משרה שכינתו עליו, מ"מ אינו מתייחד עמו חלילה באופן שגם

גופו יהיה נתפס בגדר אלהות, ומעין המבואר ביבמות ו' ע"א ובתוס' שם ע"ב ד"ה יכול, עיי"ש היטב בענין מורא מקדש, ומשם באר"ה דאע"פ שהשכינה שורה במקום המקדש, אין השכינה מתאחדת עם העצים והאבנים שבמקדש שיהיה מותר לכבדם כיבוד של אלהות, ומטעם זה אסור להשתחוות למקדש לשם אלהות, דאין השכינה מתאחדת עמו חלילה, ורק להיותו מקום מקודש שורה עליו השכינה, וכיו"ב ממש תקיש לענין הצדיקים, דלהיותם קדושים וטהורים ובטלים להשי"ת בתכלית הביטול זוכים שתשרה עליהם השכינה כדוגמת השראת השכינה במקום המקדש, אך אין השכינה מתאחדת עמהם חלילה שיהיו נתפסים בגדר אלהות, הם מלחזכיר. ולכן חלילה לעשות עיקר מן הצדיק בבחינת היותו מלוכב בגוף, לאשר גופו אינו אלא כמקומות הקדושים אשר בבי"ע שעם היות שהשכינה שורה עליהם אינה מתאחדת עמהם.

ולזה חלילה לדמות שיש להצדיק כח עצמי וממשלה לעשות איזה פעולה קטנה או גדולה ולבקש ממנו שיפעול איזה דבר מעצמו, דעבודה זרה הוא לחשוב שיש עוד פועל אמיתי בהבריאה זולת המאציל העליון ח"ו, וכל העבודה בהכרח שתהיה מיוחדת רק אליו ית"ש דייקא, אלא שע"י הביטול שמתבטל הצדיק להשי"ת ומתפלל אליו, ממלא השי"ת משאלות לבו ונותן לו הכח להמשיך שפע מרום

המעלות לתוך הבריאה, וכלומר, דכל כך מתבטל הצדיק להשי"ת עד שנחשב כאילו שהשפע נמשך ויורד על ידו מחמת שהוא הגורם להמשכת השפע על ידי העלאת מ"ן בריבוי תפלות ויחודים ובביטול הגמור, ועיין בדברי הרמ"ק באילומה על י"ג עיקרים, ובדברי הגה"ק מקאמרנא בהיכל הברכה פרשת בראשית בביאורו להי"ג עיקרים מה שהזכירו בזה, ועיין עוד נפש החיים שער ג' פ"ט וחיי נפש אות י'.

גם אסור להתפלל זולת לשם הוי"ה שהוא הא"ס בהיותו מתייחד ומתלבש בזו"ן דאצילות, ואפילו לא"א ועתיק נמי אסור להתפלל, ומכ"ש לנשמות הצדיק אפילו בהיותה בדרגת אלהות, דאלו ולא למדותיו. דבאמת אפילו נשמות הצדיקים שיורשין באצילות אינן נעשים שם בגדר אלהות, דדייקא איהו וחיוהי וגרמוהי חד, דהאור א"ס מתאחד עם האורות והכלים דאצילות, אך לא עם הנשמות דאצילות, כמבואר בדברי מהר"א מסטראשליע ומהרי"א מהאמיל.

ואפילו אותן הנשמות דיחדי הצדיקים הנעשים באצילות (לאחר הסתלקותן) בגדר אלהות, ומעין הנזכר בספר השיחות תורת שלום שיחת י"ט כסלו תער"ג, עיי"ש ובכ"מ, וזהו מצד שאינם בבחינת הנשמות דאצילות אלא בבחינת הכלים דאצילות, הנה אף המה אסור להתפלל ולבקש מהם, יען דכלל הדבר הוא דאין

להתפלל לשום דבר שבעולם לא בעליונים ולא בתחתונים זולת לשם הוי"ה כ"ה שהוא הא"ס בהתלבשותו בזו"ן דאצילות, כמבואר בנהר שלום דף ל"ד רע"ב.

גם אין לעשות הצדיק כאמצעי בין האדם לקונו, כי אם כשליח ציבור המתפלל עם הציבור כמבואר בליקוטי הלכות הלכות תפלין הלכה ב' אות י"ד והלכות ערובי תחומין הלכה ה' אות ל"ז והלכות חנוכה הלכה ד' אות ג', וכמבואר מזה יפה בביאור הליקוטים להגה"ק מוהראבר"ן סימן י' אות י"ג, ובספר חיי נפש אות מ"ד – מ"ה, וביתר עמקות הוא עפ"י המבואר בדברי הצמח צדק באור תורה בראשית כרך ה' עמוד תתקמ"ט בהערה בשוה"ג, ואכ"ס.

ובסיפא נחקק בזה דברי הגה"ק בעמח"ס תולדות יעקב יוסף פרשת יתרו אות ז', וזה לשונו בתו"ד, אילו נאמר ויאמינו במשה היה מקום לטעות ולומר כי ח"ו האמינו במשה שהוא אמיתת העצם בכל פעולת הנסים שפעל עמהם, הן ביציאת מצרים וקריעת ים סוף, ולא בשליחות השי"ת עשה כל זה, דהוי שיתוף, לכך הוצרך לומר שהאמינו בה' ובמשה עבדו דייקא, שעשה זה בשליחות השי"ת מצד שהוא עבדו הנאמן, והיה עיקר האמנתם בה' שהוא פעל ועשה עמהם כל הנסים, ומשה אינו רק עבדו, ר"ל, שלוחו בדבר זה לפעול על ידו אלו הנסים וכו'. כי צריך המנהיג הציבור לשם שמים להיישיר את העם בגשמי וברוחני, לא בעובדא

ממשה רבינו, וכמעט ראוי לנדות על דבר כגון זה.

ועיין עוד בקונטרס ים החכמה תשס"א מאמר התקשרות לצדיקים שהארכנו בס"ד להזהיר בכגון דא, עייש"ב כללים ויסודות גדולים בסוגיא זו, ומה שכתבנו עוד מעט מזה במכתב הסכמה לספר בלבבי משכן אבנה, ודו"ק היטב בהאמור שם כי מאוד נחוץ הוא לעניננו, ודי בהערה חמורה זו ובזה את נפשנו הצלנו ואתה השמר לך.

ובמלולא לומר תוכחה ומוסר, רק גם במחשבה שיקשר את עצמו בו יתברך עם בני דורו ולהעלותו ולדבק בו יתברך, ובתנאי שגם הם ידבקו את עצמן אל ראשי הדור, ואז יוכלו ראשי הדור לאחוז בידן ולהעלותו וכו', וזה שאמר ויאמינו בה', והיינו על ידי שהאמינו במשה שנתדבק בו ומשם עלו שהאמינו ונתדבקו בו יתברך, עכ"ל. וכבר הזהיר בכגון דא גם רבינו הגר"א, כנודע, וכן זקח"ק החתם סופר בחיבורו תורת משה עה"ת משם שו"ת רדב"ז שח"ו שעשו ישראל מציאות אלהות

ענף ד'

אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה

נכפלים כל אלו החסדים, ונמצא נכפלו ב' שלישי חסד הת"ת ונעשו מב' לד', ושוב כאשר חוזרים החסדים לעלות באור חוזר, נכפל אז גם השליש ונעשה משליש אחד לב' שלישי, ונמצא עתה ו' שלישים לת"ת, שלשה ישנים ושלשה חדשים.

ובאופן התחלקות אלו השלישים דחסד הת"ת מצינו ג' שמועות. דע"פ המכואר בפשט דברי הרז"ל בע"ח שער כ"ה סוף פ"ג (ח"ב דף י' ע"א), סדר התחלקותם הוא באופן זה: ב' שלישי השליש האמצעי, דהיינו השליש האמצעי הישן (מספר 2 בהצויר דלהלן) והכפל שלו שהוא החדש (מספר 5), נשארים במקומם לצורך הת"ת דו"א, דהיינו שלישי אחד לצורך השליש האמצעי, ושליש שני לצורך השליש התחתון, כי שני שלישי

א.

ג' שמועות באופן התחלקות

חסד הת"ת לכתרים דזו"ן

והנה נודע דלצורך המשכת הכתר (דאורך) שעל גבי הצ' דצלם יש לחקדים סדר עליית והכפלת החסדים, כנודע מכוונות קונה הכל וכוונות המבילה דאשמורת הבוקר דיו"ט דשבועות, ואכמ"ל בכללות הסוגיא, ברם על של עתה באנו מענין לענין באותו ענין, דהנה שלשה שמועות מצינו באופן התחלקות השליש העליון המכוסה דחסד השלישי שהוא חסד הת"ת, דזה החסד כלול משלשה שלישים, ב' התחתונים מגולים והעליון מכוסה, ובתחילה ברדת החסדים יורדים חסדי הנצח והוד ועמחם ב' שלישי תחתונים דחסד הת"ת, ואז

בברכת אבות דעמידה, וכן הוא בסידור היר"א לשבועות ח"ב עמוד 697 הוא באופן אחר, והוא שג' השלישים הישנים (מספר 1,2,3) נשארים במקומם לצורך הת"ת דו"א, והג' שלישים הכפולים דהיינו החדשים הם שניתנים לכתרים דו"ן באופן זה: כפל ב' שלישי העליונים, דהיינו כפל השלישי החדש דשלישי העליון (מספר 4) וכפל השלישי החדש דהשלישי האמצעי (מספר 5) עולים לכתר דו"א, וכפל השלישי החדש דהשלישי התחתון (מספר 6) לכתר דנוק'.

האופן השלישי הוא אשר תפס בהקדמת הסידור שלפנינו, וכן הוא בסידור היר"א לשבועות ח"ב עמוד 714, והוא דג' השלישים הישנים (מספר 1,2,3) נשארים במקומם לצורך הת"ת דו"א, והג' כפולים שהם החדשים הם שניתנים לכתרים, וכנ"ל באופן השני, אמנם סדר החלוקה הוא באופן זה: כפל השלישי החדש דהשלישי העליון (מספר 4) וכפל השלישי החדש דהשלישי התחתון (מספר 6) עולים לכתר דו"א, וכפל השלישי החדש דהשלישי האמצעי (מספר 5) ניתן לכתר דנוק'. ועיין להאמת ליעקב מערכת הכ"ף אות מ' (דף מ"א ע"ג), ואות מ"ז (שם סע"ד) שנרגש בזה, ובספר תולדות אהרן ומשה סימן ז' דף ט"ז ע"ד שהעיר אף הוא בזה, וכתב דצ"ע מהיכן יצא לו להרש"ש ז"ל סדר התחלקות זה הנכתב בהקדמה דכאן.

ולחקל על המעיין ציירנו כאן ו' שלישי הת"ת, ג' השלישים הישנים משמאל, וג' השלישים החדשים מימין.

השלישי התחתון אינן נשארים במקומם כדלהלן. ב' שלישי השלישי התחתון, דהיינו השלישי התחתון הישן (מספר 3) והכפל שלו שהוא החדש (מספר 6), שלישי אחד מהם, ניתן לכתר דנוק', והשלישי השני עולה עד השלישי העליון דת"ת ששם נמצאים ב' שלישי השלישי העליון (מספר 1 ומספר 4), ומתחבר זה השלישי התחתון עם אחד מב' שלישי השלישי העליון (מספר 4), ועולה עמו כאחד לכתר דו"א, והשלישי הנותר מב' שלישי השלישי העליון (מספר 1) נשאר במקומו לצורך ת"ת דו"א, ונמצא כי ג' שלישים נותרו לצורך הת"ת דו"א, והם אחד מב' שלישי השלישי העליון (מספר 1), וב' שלישי השלישי האמצעי (מספר 2 ומספר 5). וב' שלישי עלו לכתר דו"א, והם שלישי אחד מב' שלישי השלישי העליון (מספר 4) ושלישי אחד מב' שלישי השלישי התחתון (מספר 3). ושלישי אחד לכתר דנוק', והוא אחד מתוך ב' שלישי השלישי התחתון (מספר 6). ומסיים שם הרז"ל כי זהו ענין ב' מלכים משתמשים בכתר אחד, דהכתר דו"א והכתר דנוק' שניהם נעשים מן השלישי התחתון דת"ת שנעשה ממנו ב' שלישים, דשלישי אחד ממנו ניתן לכתר דו"א (מספר 3), והשלישי האחר לכתר דנוק' (מספר 6). וכסדר הזה הסכים הרז"ל גם בשער כ"ה פ"ו (דף י"ב ע"ד), ושם האריך עוד בסוד ב' מלכים משתמשים בכתר אחד ובסוד הכתוב והיה יום אחד הוא יודע לה' וכדלהלן.

אמנם בסדר הכפלת החסדים שמכוונים בכל יום בתיבות קונה הכל

חסד הת"ת

חדש	ישן
שליש עליון (4)	שליש עליון (1)
שליש אמצעי (5)	שליש אמצעי (2)
שליש תחתון (6)	שליש תחתון (3)

ב.

הכרעת המפרשים באופן
התחלקות חסד הת"ת בליל
שבועות

ובאופן הכוונה להלכה ולמעשה בענין סדר התחלקות חסד הת"ת לצורך המשכת הכתרים הפרטיים דאורך בליל שבועות – הכריעו רוב המפרשים ז"ל לכיון אף בליל שבועות כדרך המסודר בכל יום בכוונות קונה הכל, ור"ל, כאופן השני הנ"ל, ולא ככתוב בהקדמת הכוונה שבסידור שלפנינו.

וכן כתב הפתח עינים ז"ל בביאורו לתיבות קונה הכל דחול דף ל"ה סע"א, וכן בביאורו לכוונות ליל שבועות דף פ"ח סע"ד, דף פ"ט ע"ב ד"ה גם צריך, ודף צ' ע"ב ד"ה ג' פעמים, ודף צ' ע"ג ד"ה בענין. וכן הוא בספרו שמן ששון לע"ה שער כ"ה דרוש ג' אות מ"א ואות מ"ד. וכן הסכים מוה"ר יוסף סדבון ז"ל בספרו אהבת ה' דף ע"ב ע"ב, עי"ש

שסידר כוונת העלאת החסדים דומיא דקונה הכל, ועיין גם למהר"א פירירא ז"ל בתולדות אהרן ומושה סימן ז' דף ט"ז סע"ד ולהלן שהסכים אף הוא למעשה שיכוין כדרך המסודר בקונה הכל. ועיין בזה להתורת חכם ז"ל דף קכ"ט ע"ב שהסכים אף הוא ז"ל כפי הסדר דקונה הכל, ועי"ש מה שכתב ליישב דברי הרז"ל בע"ה שער כ"ה פ"ג הנ"ל לדרכו בקודש, וכתב שם עוד דמו"ש הרש"ש בהקדמה לשבועות שכפל השליש האמצעי ניתן לכתר דנוק' (כאופן השלישי), כתב כן ע"פ פשט דברי הרז"ל בדרוש ג' הנ"ל, אבל האמת אינו כן וכמבואר בדברי התורת חכם שם. ולהבין דברי התורת חכם עיין עוד בזה בסוף ספר שו"ת שמחת כהן בקטע האחרון בהגהותיו על שעה"כ, והארכנו מזה בס"ד במ"א.

וכן כתב השד"ה בהגהותיו לע"ה שער כ"ה פ"ג ד"ה ושליש א' (פאת השד"ה

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ד'

עמוד ע"א טור ב'), עיין לו שם שמפרש דברי הרז"ל דשם כפי הסדר המסודר בקונה הכל, ומסיק עלה בזה"ל, ולפי מה שכתב התורת חכם בשם הרש"ש שהביאם התורת חכם דף קכ"ט ע"ב נראה שסידור של מבילת ליל שבועות שבידינו אינו מהרש"ש, אבל מ"מ בקונה הכל דסידור החול הם דברי הרש"ש ז"ל עצמו, ועיין שם ודו"ק. ומוכרח שמפרש הרש"ש בפרקין כמו שכתבנו, ודו"ק, עכ"ל. ועיי"ש בהגהה אות ס"ב.

אמנם עיין עוד בזה להעלי נהר ז"ל עמוד ב"ן בהנמ"ח שנגרש אף הוא ז"ל בכל הנ"ל, ומסיק וז"ל, ולמעשה חכונה נלע"ד שיכוין בסתם, ב' שליש לכתר דז"א ושליש אחד לכתר דנוק', ע"כ. ועיי"ש דמייתי מהדברי שלום שאלה ע"ה דף ט' ע"א וע"ב, ובגוף דברי הדברי שלום ע"ע להמזכיר שלום חלק המערכות, מערכת הכ"ף אות כ"ב (עמוד קצ"ג), ומערכת הלמ"ד אות י"ט (עמוד ר"ו), ובחיבורו על ע"ה שער כ"ה פ"ג (עמוד קצ"ח).

ומזה"ר וידאל קואינקא ז"ל בסוף סידורו לשבועות (והועתק משם בסידור עטרת תפארת ליל שבועות עמוד 50) כתב לחלק בין סדר העלאת החסדים הנעשה בשבועות לבין סדר העלאת החסדים הנעשה בכללות ימות השנה, והוא דבכללות ימות השנה מכוונים ע"ד האמור בקונה הכל, וכאופן השני הנ"ל, משא"כ בליל שבועות ששם הוא דרשת הפסוק והיה ביום ההוא יודע לה' לא יום ולא לילה, וכנזכר בזה"ר אמור צ"ו ע"ב

תשצא

ובדברי הרש"ש בסידורו (כמובא בהקדמת הסידור למוה"ר וידאל משם 'סידור אחד', והובא גם משמיה דמרן בשמן ששון בביאורו לע"ה שער כ"ה פ"ו אות י"ז ד"ה ומ"ש ח"ב דף י"א ע"ד, ובספרו פתח עינים בביאורו לכוונות שבועות דף צ' ע"ב ד"ה שם אח"כ, וכי"ב בסידור היר"א ח"ב עמוד 697, אמנם בסידור הנדפס שלפנינו ליתא). הנה כיון שמיצינו להרז"ל בע"ה שער כ"ה פ"ו (דף י"ב ע"ד) דסמך סדר חלוקת החסדים כפי האופן הראשון אפסוק זה, וזה לשונו, כי משליש תחתון דחסד הת"ת נכפל לב' שלישים, ושליש אחד (3) עלה לכתר ז"א ושליש אחד (6) לכתר נוק', ובזה תבין פסוק והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה, כי כתר זו"ן שניהם נעשו משליש אחד, וזהו יום אחד, ואינו לא מן הז"א לבדו הנקרא יום ולא מן הנוק' לבדה הנקראת לילה, רק של שניהם יחד, וזה סוד שני מלכים משתמשים בכתר אחד שזה לשניהם, בבחינת זה השליש התחתון הנחלק לב', עכ"ל. ועד"ז מצינו להרז"ל בשע"ה"כ בדרושי שבועות (דף פ"ט ע"ב) שהזכיר היות חסד הת"ת נכפל ועולה חציו לכתר דז"א וחציו לכתר דנוק', באופן שהן מתוך דברי הזוהר והן מתוך דברי הרז"ל מוכח להדיא דסדר עליית החסדים ביו"ט דשבועות הוא כפי האופן הראשון הנ"ל דכתר דז"א וכתר דנוק' תרוייהו משליש אחד הם נעשים חציו לזה וחציו לזה, ועלה קאי דרשת הפסוק יום אחד וגו', ולפיכך נשתנה ליל שבועות מכל ימות השנה שבו דוקא יש לכיון כפי האופן הראשון הנ"ל, לא כן בכללות ימות השנה, שבהן יכוין כפי

המסודר בקונה הכל, דהיינו כאופן השני.

והמזרם מדבריו דבליל שבועות יכוין כאופן הראשון, דהו"א נוטל כפל השליש העליון (מספר 4), ואחד מב' שלישי השליש התחתון (מספר 3), והנוק' נוטלת השליש האחר מב"ש השליש התחתון (מספר 6). וכפי זה צ"ב מש"כ בסידור דילן ובסידור היר"א עמוד 714 לכוין כהאופן השלישי, דהו"א נוטל כפל השליש העליון והתחתון, והנוק' נוטלת כפל השליש האמצעי. וכתב שם מוה"ר וידאל דמ"ש הרש"ש דהנוק' נוטלת השליש האמצעי, ר"ל, כפל השליש התחתון (מספר 6), ומה שנקרא בשם שלישי אמצעי, הוא בערך השליש התחתון הישן (מספר 3), דהשליש התחתון הישן (מספר 3) נקרא השליש התחתון, והוא הולך לכתר דו"א, וכפל השליש התחתון שהוא החדש (מספר 6), נקרא בערכו שלישי אמצעי, והולך לכתר דנוק', עכתי'". ועיין עוד מה שהאריך בזה הגר"ם שיץ בהקדמת סידורו עטרת תפארת עמוד 17 ולהלן.

וממוצא דבר עולה דד' שיטות יש בענין סדר עליית חסד הת"ת להגדיל הכתרים דזו"ן. דמן המפורש בסידורים שלפנינו נראה שיש לכוין כפי האופן השלישי הנ"ל, דכפל השליש העליון והתחתון (4,6) עולים לכתר דו"א, וכפל השליש האמצעי (5) לכתר דנוק'. ולדעת רוב מפרשים יש לכוין בליל שבועות כבשאר ימות השנה, וכפי המסודר בסידור החול בתיבות קונה

הכל, והיינו כפי האופן השני הנ"ל, דכפל שני שלישי עליון (4,5) לכתר דו"א, וכפל שלישי התחתון (6) לכתר דנוק', וכן סידרו הסידורים החדשים. ולדעת מוה"ר וידאל הנה בכל ימות השנה יכוין כהאופן השני הנ"ל, ואולם ביו"ט דשבועות יש לכוין כפי האופן הראשון, דכפל שלישי העליון (4) ושליש התחתון (מספר 3) עולים לכתר דו"א, וכפל שלישי התחתון (מספר 6) לכתר דנוק'. ולדעת העלי נהר יכוין בסתם, ב' שלישי לכתר דו"א ושלישי לכתר דנוק'.

ג.

ג' אופנים במתן תורה

ונראה דאילין שלשה אופנים דסדר חלוקת השלישים תליא בשלשה מדרגות דתכלית עליית הפרצופים דיום מתן תורה שהארכנו בענינם לעיל, דעיין שם דשלשה אופנים יש בקבלת התורה, האופן האחד הוא מתן תורה דא"א, והוא ע"פ פשט דברי הרז"ל בשעה"כ דתכלית עליית זו"ן בחג השבועות הוא בעלותם כל שיעור קומת א"א, דהיינו עד למוחא סימאה וגולגלתא דא"א, ובעלות זו"ן לשם מקבלים התורה משם, וזהו מתן תורה דא"א.

האופן השני הוא מתן תורה דז"ת דעתיק המלוכש בגולגלתא דא"א, והוא ע"פ המבואר בנהר שלום דף ל"ז ע"ב דבחג השבועות משתמשים זו"ן שניהם בכתר אחד, והיינו על ידי עלייתם להלכיש ז"ת דעתיק המלוכשים בגולגלתא דא"א, וכמבואר בס"ד באורך לעיל בביאורנו לכוונות העומר דף י"ד

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ד'

תשצג

ונתבאר שם ולחלן שם בפ"ד (דף ס"ב ע"ג ולהלן) ששם בזה השליש האמצעי עיקר הפלוגתא בין לאה ורחל, דפעמים שרחל לוקחת השליש האמצעי כולו ודוחה רגלי לאה מלהתפשט שם, ופעמים שרגלי לאה יורשים המקום ההוא ודוחים הכתר דרחל מלהלביש שם, וזה סוד גניבת התרפים, דהשליש האמצעי לפעמים לוקחת אותו רחל לעצמה דרך חטיפה וגניבה והוא הנקרא תרפים. גם שם בזה השליש הוא סוד עין הדעת טוב ורע אשר בו הטא אדם הראשון, וענין סחיטת הענבים שסחטה לו חוה, דלהיותו מקום גילוי החסדים המתגלים במקום החוה דו"א יש שם יניקה ואחיזה אל החיצונים, ועיין עוד שם להלן פ"ו ופ"ז בענין הטא העגל, ואכמ"ל.

עוד יש להקדים הנודע דבעלות זו"ן להלביש לא"א, שהיא המדרגה היותר עליונה שאליה עולים זו"ן בזמן הזה, מוכרח שיהיה כתר דו"א גבוה מכתרה דנוק', דבזמן הזה אי אפשר לשני מלכים שיהיו משתשים בכתר אחד, וכמבואר בע"ח שער ל"ו פ"ב (דף נ"ז ע"ד) "דבחינה השביעית שהיא היות שני מלכים משתמשים בכתר אחד לא היתה כך מעולם עד לעתיד לבוא".

ואולם בעלות זו"ן להלביש לז"ת דעתיק שהיא העליה הראשונה שעתידיים זו"ן לעלות לעת"ל, יהיה כתר דנוק' שוה לכתר דו"א ואז יהיו שניהם משתמשים בכתר אחד, וכמבואר במבוא שער דף ס' ע"ג, וכן מוכח מתוך דברי הרז"ל בשער מאמרי רשב"י פרשת

ע"א בהקדמות המוחין שם אות כ"ב, עייש"ב, והנה בעלות זו"ן לשם מקבלים התורה משם.

והאופן השלישי שהוא היותר מעולה משלשתם הוא מתן תורה דעתיק, והוא ע"י שעולים זו"ן לג"ר דעתיק ומקבלים התורה מן המקום ההוא שהוא רישא דלא אתיידע אשר משם נמשכת אורייתא דעתיקא סתימאה שענינה רם ונשא וגבה מאוד ועתידה להתגלות בימות המשיח שיבוא בב"א, וכדמצינו כיוצא בזה בספרי החסידות דבחג השבועות זוכים לקבלת התורה דרדל"א, ועיין מה שכתבנו מזה בדברינו לעיל שם.

ד.

בזה"ז כתר למטה מכתרו ולעת"ל יחיו בתריהן שוין

והנה נודע דסדר הלבשת לאה ורחל הוא באופן דרחל מלבשת מן החוה דו"א ולמטה, דכתרה מלביש על גבי שני שליש תחתונים דת"ת דו"א, דהיינו מן החוה דו"א ולמטה, וג' קוי חח"ן בג"ה דת"י דילה מלבישים על גבי נה"י דו"א. ולאה מלבשת מן הדעת דו"א (או מן הראש דו"א) ולמטה עד סיום השליש העליון דת"ת, ועקביה מתפשטים במקום השליש האמצעי דת"ת דו"א אשר מן החוה עד הטיבור, ושם מקום הפלוגתא דלאה ורחל, באשר שם מתחיל הכתר דרחל ושם גם כן מתפשטים העקביים דלאה, ושניהן משתמשים בזה השליש, וכמבואר כל זה בע"ח שער ל"ח פ"ג (דף ס"א ע"ד ולהלן).

ולכן נקראת עטרת בעלה". וכן הוא בותר ביאור במבוא שערים שער ג' ח"א פ"א (דף י"ח ע"ב) וז"ל, והנה בחינת מלכות לבדה לא נמצאת בא"א לבדה וכו', אמנם אח"כ נתגלית המלכות מסוד האי רישא עילאה מכולהו דלא אתיידע שהוא הנקרא עתיק יומין שהוא למעלה מכל אלו הט"ס דא"א, וזה סוד אשת חיל עטרת בעלה אשר תהיה לעתיד לבוא גדולה מן השמש היתה לראש פינה, וכאשר נתגלית המלכות למטה נתגלית מסוד האי רדל"א, עכ"ל. וכן הוא כלשון הזה בשער מאמרי רשב"י ריש האד"ז (דף מ"ה ע"א). ועיין מזה בכללי חסדי דוד כלל כ"ח, ובספר אור זרוע להרמ"פ שער הכללים פ"ב ד"ה נקודת מלכות (עמוד י"ג), ושם להלן שער א"א פ"ב ד"ה והוא עטרת בעלה (עמוד צ"ב).

והרי לן עכ"פ מפורש בדברי הרז"ל דהמלכות יש מעלה יתירה על הז"א מצד היותה גנוזה ומושרשת ברדל"א, לא כן הז"א שאינו מושרש אלא למטה ממנה, בט' ספירות המקוריות שהם כללות א"א. ועיין עוד במעלת המלכות על הז"א בע"ח שער התיקון סופ"ג (דף מ"ט ע"ב) דלעתידי לבוא יתבטל שם מ"ה ושם ס"ג ישלוט בעולם. ובאוצרות חיים בפרק הנ"ל (דף י"ח רע"ג) הוסיף שם מהרח"ו "כי זה סוד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם בסוד אשת חיל היא ס"ג תהיה עטרת בעלה". וכן הוא בשער ההקדמות הובא בהגהות וביאורים לע"ח שם אות ז'. ועיין עוד מעין זה בע"ח שער י"ט סופ"ז (דף צ"ד

קדושים דף ל"ו ע"ד כמבואר בדברי השד"ה באיפה שלימה לאוצרות חיים שער הברודים פ"ג אות י"ב (דף י"ח ע"א), וכבר הארכנו מזה בס"ד לעיל בביאורנו לכוונות העומר סימן ג'.

ה.

אשת חיל עטרת בעלה

והנה אליבא דאמת יותר מאלו השני אופנים הנזכרים לא שמענו מפורש יוצא מדברי הרז"ל, כלומר דעד כאן לא שמענו מפורש בדברות קדשו אלא דכל זמן שלא עלו זו"ן להלביש ז"ת דעתיק מוכרח שיהיה כתרו למעלה מכתרה, ובעלותם לז"ת דעתיק יהיו שניהם משתמשים בכתר אחד באופן שכתרה שוה לכתרו, ואולם זאת לא שמענו מדברי הרז"ל שיש עוד מין מציאות נוספת, והיא שכתרה יהיה גבוה מכתרו.

אלא דמכל מקום זאת ידענו מדברי הרז"ל דהנוק' יש לה מעלה יתירה על הז"א מצד ששורשה ברדל"א, וכמבואר בע"ח שער א"א סופ"ב מ"ת (ח"א דף ס' סוע"ד) כי "ענין מציאות המלכות [דכללות העשר ספירות המקוריות והשרשיות הנזכרים שם] לא נתגלה עדיין עתה, אמנם נבאר תחילת הכל האי רדל"א, ובזה תבין מעלת המלכות, כי היא עטרה בראש צדיק והיתה לראש פינה, ויהיה לעתיד אורה גדול מן השמש". וכן כתב עוד שם להלן סוף פ"ב מ"ק (ס"א ע"ב) כי "לעולם בחינת המלכות גדולה מהזכר העליון ממנה,

אחר שכבר יתעלו זו"ן וילבישו לז"ת דעתיק שהיא העליה הראשונה דלעתיק לבוא כנוכר במבוא שערים דרוש קידוש לבנה, ואז יתעלו עוד וילבישו לג"ר דעתיק הנקראים רדל"א, ובהגיעם לשם עתידה הנוק' להיות עטרה בראש צדיק, ואז יתגלה מעלתה האמתית בהיות כתר למעלה מכתרו לסיבת היותה מעיקרא גנוזה ומושרשת שם ברדל"א, ולאשר מעולם היתה היא קביעא וקיימא שם מה שאין כן הז"א שאינו אלא אורח הבא מחדש לדור ולקבוע משכנו שם, לזה יהיה כתר גבוה מכתרו.

והגם שיד הדוחה נטויה לומר דאי מדברי הרז"ל בע"ה שער א"א פ"ב ובמבוא שערים הנ"ל לאו ראייה גמורה היא, דשפיר איכא לאוקמינהו באופן אחר, וכדמצינו כיו"ב בדברי המפרשים לשם שכתבו לבאר דברי הרז"ל דשם בכמה אנפין, והצד השוה בדבריהם דאין הדברים דשם כפשוטם שעתידיה הנוק' להיות למעלה מן הז"א, אלא לעולם יהיה הז"א למעלה והיא למטה, וכדיעויין בזה לרבותינו המפרשים בביאורם לשם^ט, וע"ד זה י"ל

ע"א) ובשער י"ד פ"ב (דף ע' ע"ד). ובשער מ' פ"ד (ח"ב דף פ"א ע"א) כתב כי "שם ב"ן לעתיק יהיה גדול משם מ"ה". ועיין בהגהות וביאורים לע"ה שער התיקון פ"ג אות ח' מה שהביא מספר אמת ליעקב מערכת המ"ם אות ס"ג, ועיין עוד שם להלן אות רס"ו. עוד יעויין בע"ה שער מ"ד ריש פ"ו (דף ק' ע"ב) "דלעתיק לבוא יברא ה' חדשה בארץ כי נקבה תסובב גבר הוא הז"א וכו', כי תתעלה המלכות למעלה מז"א הנקרא ת"ת בסוד צדיקים יושבין ועטרוניהן בראשיהם". ובשער מטי ולא מטי פ"ד (ח"א דף ל"ג ע"ג) נתבאר דכאשר לא מטי בכתר "אז נמשך הארת שורש החכמה למטה, ואז הזכר נכלל בנוק', שהנוק' מקבלת תחילה וכו' והם מקבלים ממנה ונכללים בה בסוד אשת חיל עטרת בעלה". וכבר האריכו בכל זה רבותינו המפרשים לע"ה שם.

והנה מכל אלו הלשונות יצא להם לכמה מרבנן קדישי נ"ע, דאכן יש מין מציאות נוספת, והיא גילוי מעלת הנוק' למעלה מן הז"א בהיות כתר גבוה מכתרו, ומדרגה זו תתגלה לעתיק לבוא

ט. יעויין להרב יפה שעה לע"ה שם מ"ק אות ב' (דף ס"א ע"ב – ע"ג), דגלי אהבה בביאורו לשם מ"ת ד"ה ובוה תבין (עמוד ר"ס), שם להלן מ"ק ד"ה אבל (עמוד רס"א), שם ד"ה ולכן נקראת (עמוד רס"ב), שמן ששון בביאורו לע"ה שם מ"ת סוף אות ו' (ח"א דף ל"ה ע"ב), מעיל קודש ובגדי ישע לע"ה שם מ"ק (בהנמ"ח סוף עמוד פ"א), שערי רחמים ח"א סימן רל"ו (דף נ"ב ע"ב), וכן הוא משם בפאת השד"ה לע"ה שם ד"ה ויהיה (עמוד ל'), תורה לשמה להרי"ח הטוב סימן תע"ג, רב פעלים ח"ג סימן ד'. מזכיר שלום לע"ה שם מ"ת (עמוד ק') ומ"ק (עמוד ק"א), הגהות הלשם לע"ה שם מ"ת ומ"ק ומה שציין שם לשאר ספריו, גליונות הלשם עמוד ק"ז – ק"ח, מפתח לשם עמוד 116.

תשצו

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ד'

פונה בספריו תמצא כדבר הזה, וכן הוא טובא בספרי הגה"ק מהר"א הלוי מסטראשלע"י, וכיוצא בזה נראה מדברי הרמח"ל שאף הוא נראה שתפס דברי הרז"ל כפשוטן^י, וכן מבואר עוד בליקוטי הלכות להגה"ק מוהרנ"ת הלכות תפלת ערבית הלכה ג'. וכיו"ב מבואר עוד בכמה ספרי קודש ההולכים בדרך מרן הבעש"ט הק'. וכיו"ב הרבה בספרי חב"ד"י, ועיין עוד בספר תפארת החנכי

גם בשאר דברי הרז"ל המצויינים לעיל, דאף המה יש מקום לבארם בכמה אנפין כמבואר בדברי המפרשים לשם.

אלא דקושטא קאמינא דמצינו לכמה מרבנן קדישי שתפסו דברי הרז"ל כפשוטן, דאכן עתידה הנוק' להיות בראש צדיק בסוד אשת חיל עטרת בעלה, וכאשר ימצא המעיין בספרי הגה"ק מקאמרנא שבכל פינה שאתה

י. ולדוגמא בעלמא עיין לו בזהר חי בראשית כ"ב ע"ב ד"ה כי אני (דף פ"ה ע"ב לדפה"ס) שם נ"ד ע"א (דף ר"ט ע"א לדפה"ס), נח דף ס"ה ע"א (דף רכ"ט ע"ד לדפה"ס), אוצר החיים פרשת יצרו מצוה ל"ו לא תגנוב נפש (דף קכ"ט ע"ג), שם פרשת משפטים מצוה צ"א להפריש בכורים (דף קצ"ט ע"א), ועוד טובא.

יא. ולדוגמא בעלמא יעויין לו באורך בספרו שערי היחוד והאמונה שער הראשון בהגהה לשם פ"ה ד"ה ולהבין יותר, ועיין לו שם דהולך ומבאר שמן הטעם הזה עצמו נתבאר בע"ה שער כ"א פ"ב שמצד הכלים כתרה גדול מכתרו, דכתרה לוקח שתי שליש ת"ת דו"א, וכתרו אינו לוקח אלא שליש אחד לבד דת"ת דאימא, ומבאר שם דכל זה הוא לסיבת היותה מושרשת ברדל"א, ועיין שם היטב עומק הענין וסודו. ועיין שם עוד בהגה"ה דהגה"ה בסופה דמסיק בזה"ל, ועל ידי העבודה יתגלה לעתיד הפלא עליון שהוא למעלה מבחינת חכמה והבנה וכו', וזהו סוד כל הקללות יהפכו לברכה, ואז יהיה אשת חיל עטרת בעלה למעלה מכתרו, ע"כ.

יב. וכדיעויין לו בספר אדיר במרום עמוד שס"ב "סוד גדול מאוד מאוד וכו', כשנשלם זה הסיכוב אז עולה נוק' להיות עטרה למלך, וסוד הדבר כי אז נקבה תסובב גבר (ירמיה ל"א, כ"א), והיינו שהז"א יהיה הפועל בכח הנוק' מה שהכינה היא כל זמן הגלות, כי כך היא עטרה לראשו, מה שמוכן בה הוא מה שיעשה לא פחות ולא יותר, ונמצא שלפי בחינתה נמשך לו כח תמיד, והוא פועל רק כפי מה שעשתה השכינה בגלות, ולכן לא יכנף עוד מוריך (ידעיה ל' כ') וכו', בסוף ז"א ינהג בעטרתו זאת, והוא ממש אשת חיל עטרת בעלה, ועיין לו עוד שם. וכיוצא בזה כתב בקיצור מילין במאמר הגאולה שלו (הוצאת מכון רמח"ל עמוד קמ"ב) וז"ל, והנה הנשמה היא שנאמר בה בני אתה, אבל הגוף שכבר נתקן נאמר בו ויאמר לו עבדי אתה, ועל ישראל שכבר נתקנו כמוהו נאמר ישראל אשר בך אתפאר, כי האמת [לעת"ל] תפארת הקדושה תגדל בגוף מבנשמה וכו', בהיות הגוף נתקן נאמר בו וראו כל בשר יחדיו, והוא עצמו יהא מזהיר כאשר קרן עור פני משה, עכ"ל הנוגע לעניננו.

יג. ולדוגמא יעויין במאמרי אדמו"ר האמצעי פרשת מטות,, מה שכתב בסוד כתר שם טוב עולה על גביהן.

להגה"ק מראדזין בכמה מקומות יד, וכן ימצא טובא בספרי בעל הסולם^{יז}, ובאמת גם להלשם הוא כן, אלא שהוא ז"ל נכנס לזה מצד אחר^{יז}, באופן דלכל להנך רבנן אכן לעתיד לבוא בעלות ז"ן לרדל"א אזי יתגלה מעלת המלכות על הז"א בהיותה גנוזה ומושרשת שם, ואז יהיה כתר גבוה מכתרו, וכאשר הארכנו מזה בס"ד בספר ים החכמה – תשם"ו בפירוש לסה"ק ברית מנוחה (עמוד תכ"ג תכ"ח), ע"ש.

ו.

ישוב השמועות ע"פ הג' בחינות אשר בכתר דנוק'

ועל פי זה י"ל בישוב הנך תלת שמועות באופן חלוקת השלישים בחג השבועות, דמהשתא יש לומר דמאן דסבירא ליה כשמועה תנינא, דכפל שני שלישי עליונים^(4,5) עולים לכתר דז"א, וכפל שלישי התחתון⁽⁶⁾ עולה לכתר דנוק', וכסדר עליית השלישים בכוונת קונה הכל דשאר ימות השנה, יש לומר דסבירא ליה דבזמן הזה אין אנו זוכים

אלא למתן תורה דא"א לבד, וכפשיטה דלישנא דהרז"ל דז"ן עולים בחג השבועות להלביש כל שיעור קומת א"א, וכיון שבעלות ז"ן להלביש לא"א מוכרח שיהיה כתר גבוה מכתרה, וכבע"ח שער ל"ו פ"ב שזכרנו לעיל, אמטו להכי נוטל הז"א מן השני שלישי העליונים המעולים והיא מן השליש התחתון, יען דכן הוא המדה דכתרו למעלה מכתרה.

דע"ז יש לומר דמאן דסבירא ליה כשמועה קמייתא, דכפל שלישי העליון⁽⁴⁾ ושליש התחתון⁽³⁾ עולים לכתר דז"א, וכפל שלישי התחתון⁽⁶⁾ לכתר דנוק', וכדסבירא ליה למוה"ר וידאל קואינקא בסדר הכוונות דשבועות, יש לומר דסבירא ליה דבחג השבועות אנו זוכים למתן תורה דז"ת דעתיק, וכמבואר בדברי מרן בנהר שלום ל"ז ע"ב דבחג השבועות עולים לז"ת דעתיק, וכיון שבעלותם לשם יהיו שניהם משתמשים בכתר אחד, וכמוכח מתוך דברי הרז"ל במבוא שערים ושער מאמרי רשב"י שזכרנו לעיל, וכן מפורש בדברי מרן דאכן בחג השבועות שניהם

יד. עיין לו בביאורו לזוהר וישב דף קפ"א ע"ב ד"ה ובהוא זמנא (דף כ' ע"א לדפה"ס).

טו. וכגון בספר תלמוד עשר הספירות חלק ח' אור פנימי אות כ"ד (עמוד תרי"ח), ושם ריש חלק י"ג אור פנימי אות א' (א'רצ"ז) ושם להלן אות ט' (א'ש"א), ואות נ"ח (א'ש"כ), ובלוח התשובות לפי המלות שם סח"ג סימן ק"ז (א'תע"ה) ובלוח התשובות לענינים סימן קכ"ד ולהלן (א'ת"פ), מש"כ שם ועוד בדוכתי טובא בסוד הכתוב אבן מאסו הבנים היתה לראש פינה הרומז לגניזת המלכות ברדל"א עד לעתיד לבוא שאז נגלית.

טז. וכדמצינו לו בספר הכללים בהקדמה אות ג' ד', ח"א דף י"ט ע"ג, כ' ע"א, נ"ו רע"ג, ומה שמציין שם לספרו הקדמות ושערים.

משתמשים וכו', הלכך מתחלקים שניהם בשליש התחתון דת"ת החדש והישן (3,6), דכן מבואר בע"ח שער כ"ה סוף דרוש ג' (ח"ב דף י' ע"א) ושם דרוש ו' (דף י"ב ע"ד), דבעת היות השליש התחתון דת"ת נכפל לב' שלישים, ושליש אחד ממנו עולה לכתר דז"א ושליש אחד לכתר דנוק', אז גופא הוא סוד שני מלכים משתמשים בכתר אחד וסוד הפסוק והיה יום אחד הוא וגו' הנדרש בזוהר איזמא דעצרתא, לפי שאז אכן הכתר דשניהם נעשה מאותו השליש עצמו, וכמבואר כל זה היטב בדברינו בפנים.

ומאן דסבירא ליה כשמועה תליתאה, דכפל השליש העליון והתחתון (4,6) עולים לכתר דז"א, וכפל השליש האמצעי (5) לכתר דנוק', וכנזכר בלשון הסידור שלפנינו, יש לומר דאיהו סבירא ליה דיכולים בזמן הזה לזכות גם למתן תורה דעתיק שהוא מתן תורה דרדל"א, וכמבואר טעמא לעיל בהקדמות החו"ג דדחיות אות י"ח בהערה, עיי"ש באורך דז"ת דעתיק בחד קטירא אתקטרו עם חג"ר דעתיק באופן שאי אפשר להפריד ביניהם כלל, ולכן על ידי ריבוי הזיכוך יכול להשיג גם הפנימיות שהם רדל"א, עיי"ש. ולאשר בעלות זו"ן להלביש שם נעשית הנוק' עטרה לראש צדיק, ואז כתר גבוה מכתרו, לזה נוטלת הנוק' השליש האמצעי דייקא (5).

והענין הוא דכבר אמרנו דעיקר הפלוגתא דלאה ורחל הוא כנגד זה השליש האמצעי, ועומק ענין הפלוגתא הוא דזה השליש האמצעי

הלא הוא מכוון כנגד הלב, כמבואר בע"ח שער ל"א רפ"ד (ח"ב דף ל"ד ע"ב), ולכן עיקר סודות הגאולה גנוזים שם, דכבר נודע דחיצוניות הלב שורשו בא"א, ופנימיותו שורשו בעתיק, ועיין מזה בספר ים החכמה תשס"ח מאמר קדושה משולשת ענף ה' אות ג' ואות י"ב עיי"ש מקורו. והנה שתי דרכים יש באופן הבאת הגאולה, האחד בסוד משיח בן יוסף והשני בסוד משיח בן דוד, דמב"י (בחינת עמרת היסוד) שורשו ברחל כמבואר בע"ח שער ל"ה פ"א (ח"ב דף נ' סוע"ג), עיי"ש דעמרת היסוד דז"א היא שורש הנוק', ובענין רחל נודע דהיא בבחינת החכמה בסוד אבא יסד ברתא כנזכר בשעה"כ דרוש ב' דעמידה ד"ה גומל חסדים טובים (דף ל"א ע"ד), ולהיות החכמה מושרשת בעתיק כנזכר בע"ח שער המלכים פ"ג (ח"א דף נ"א ע"ג), לזה מב"י חפץ לגאול את ישראל על ידי יחודים קדושים דנפקי מחכמה עילאה וגילוי סודות אוריינתא דעתיקא סתימאה, באופן שע"י ריבוי ההשתקקות והכיסופין דצדיקי הדורות אחר השגת עומק סודות התורה עד שיזכו להשיג ענינם ולייחד הדודים ביחודא שלים, הנה על ידי זה נזכה מהרה לביאת הגואל בע"ה, וזהו הגאולה הבאה מצד עתיק, ואמנם מב"ד הנולד מלאה שורשו בלאה שהיא סוד הבינה המושרשת בא"א כמבואר בשער המלכים פ"ג שם, וממעים זה חפץ שתבוא הגאולה בדור שכולו זכאי באופן שיחזרו כל העולם בתיובתא סגי ויעלו כולם לעולם התשובה שהוא בבינה, שזהו הגאולה

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ד'

תשצט

וכמבואר סוד הענין בספר ים החכמה
הנ"ל ענף ד' אות ו', עיי"ש.

והנה בעלות זו"ן בחג השבועות עד
לג"ר דעתיק, כדין איתכלילן תרין
משיחין ועבדו לאה ורחל שלמא אהדדי
וסרה קנאת אפרים מעל יהודה, ולהיות
הלב אשר בפנימיות השליש האמצעי
דייקא רומז להתכללות זו, וכמבואר מצד
שלשניהם יש בו חלק ונחלה, לזה עיקר
החשיבות ליקח זה השליש דייקא. וכיון
שכבר אמרנו דבעלות זו"ן לרדל"א
נעשית הנוק' עטרה לראש צדיק, דהיא
העיקר שם להיותה מושרשת וגנוזה שם
מעולם משא"כ הז"א שהנה זה חדש
מקרוב בא, לכן לוקחת היא דייקא זה
השליש האמצעי (5), להורות דלה משפט
הבכורה, ועיקר סוד הגאולה שהוא
בחינת השליש האמצעי וכנ"ל נקרא על
שמה.

ועיי"ל בטעם מאן דסבירא ליה
כשמועה קמיתא, דכפל שלישי
העליון ושליש התחתון (3,4) עולים לכתר
דז"א, וכפל שלישי התחתון (6) לכתר
דנוק', וכדסבירא ליה למוה"ר וידאל
קואינקא, על פי המבואר בע"ח שער כ"ה
סוף דרוש ד' (ח"ב דף י' ע"ד) דהכתר דז"א
כולו משל אימא, הן האור שבו והן הכלי,
מה שאין כן שאר התשע ספירות דיליה
שהאור שבהם משל הז"א המה ולא משל
אימא, עיי"ש. והנה בזה יהיה מעלת
הכתר דנוק' למעלה מן הכתר דז"א,
דהיא לא מצינו בה בחינה זו הנזכרת
שיהיה כתר שלה כולו משל העליון. ומן
הטעם הזה הכתר דז"א לא יתייחס אחריו

הבאה מצד א"א. וכיון שהלב כלול
מא"א ועתיק גם יחד, כלולים בו שני
הדרכים, ועל דאי איפלגו לאה ורחל
באיזה אופן להביא הגאולה.

ואמנם אליבא דאמת עיקר הגאולה
ראוי שתבוא בסוד התכללות
תרין משיחין, ואכן דוקא הלב שיש בו הן
מז עתיק והן מז א"א, הוא לבדו בכוחו
לאחד התרין משיחין, דמצד היות
פנימיותו אחוז בהג"ר דעתיק יוכל
להתכלל בו מב"י ששורשו בעתיק, ומצד
היות חיצוניותו אחוז בא"א יוכל להתכלל
בו גם מב"ד ששורשו בא"א, וזהו גופא
סוד הכתר הכלול מעתיק וא"א דביה
כלילן חכמה ובינה מב"י ומב"ד תרוייהו
כחדא, וגאולה זו כלולה מבחינת ועתה
ואחישנה גם יחד, כנודע משמיה דהגר"א
דנוסף על הגאולה דבעתה והגאולה
דאחישנה יש עוד גאולה שלישית
הכלולה משניהם יחד, וכמבואר באורך
ביום החכמה הנ"ל שם ענף ג', עיי"ש
בכללות הענף הנ"ל וביותר שם אות ד'.
ואז כאשר הגדיל ה' לעשות עמנו בע"ה
הנה בחיצוניות ובאופן הגלוי תהיה
הממשלה לא"א בסוד 'מי בראש בן ישי
בראש' (סנהדרין ק"ב סוע"א) שהוא מב"ד
ששורשו בא"א, ובפנימיות בדרך העלמה
תהיה הממשלה לעתיק בסוד אני ואתה
ובן ישי נטייל בגן עדן, שהקדים ירבעם
דמזרעא דיוסף קאתי והיה משורש מב"י
המושורש בעתיק והוא עיקר לבן ישי
המושורש בא"א, וזהו לפי שכן הוא הנכון
מצד הפנימיות בהעלמה בדרך סוד
מהמת כבוד אלהים הסתר דבר,

התגלות, אבל בזמן הגלות וכו' כי עתה הוא בפירודא, ולפעמים יקרה גם בדורות האלו צדיקים מופלגים הם נשמות קדושות אשר הופיע עליהם אור ה' ויחדו יתברך שלא בבחינת מסך כנזכר בגלגולים ויכולים להשיג כמו בזמן הבית בבחינת ביטל גמור בבחינת התפשטות הגשמיות וכו', ועל ידי העבודה יתגלה לעתיד הפלא עליון וכו' ואז יהיה אשת חיל עמרת בעלה למעלה מכתרו".

ולכאורה יפלא איך יעלו דבריו בקנה אחד עם דברי הרז"ל בע"ח שער ל"ו פ"א ופ"ב דהולך ומסדר ז' מדרגות בענין הנוק' מהיותה נקודה קטנה תחת היסוד מאחורי הז"א עד תכלית גידולה בהיותה עומדת עם הז"א פנים בפנים בהשוואה אחת וכתר אחד משמש לשניהם שזו היא המדרגה השביעית, עיי"ש. ומבואר שם דהמדרגה הששית היא בהיותה עומדת עמו פנים בפנים לכל אורך שיעור קומתו זולת הכתר, דכתרו לבד גבוה למעלה מכתרה, עכתו"ד שם. ובפ"ב שם אמר בתו"ד כי "כאשר נבנה בית ראשון ע"י שלמה נתוסף עוד בה בחינה אחרת, והיא כי בין כשבת בין כחול לעולם היתה עמו פנים בפנים בבחינה הששית, אבל הבחינה השביעית שהיא היות שני מלכים משתמשים בכתר אחד לא היתה כך לעולם עד לעת"ל, ואילו היה כן בבית ראשון לא היתה אומה ולשון שולטת בנו כלל עוד". ומעתה קשיא לן בתרתי, הן דמפורש בדברות קדשו דבבית ראשון שאז היתה הנוק' במדרגה הששית לא

כי אם אחר אימא, יען דכולו משלה הוא, משא"כ הכתר דנוק'. ואמנם בעלות זו"ן להלביש ז"ת דעתיק, הנה כיון שבעת ההיא שניהם משתמשים בכתר אחד, בהכרח שנשתוו שניהם לגמרי למעליותא, וממילא מוכרח דאז נתוסף בכתר דיליה מעלת הכתר דנוק', דמעתה יתייחס כתרו גם הוא על שמו כדרך שכתרה מתייחס תמיד על שמה, וזהו עיקר המעלה המתייחסת לז"א בעלותו להלביש לז"ת דעתיק, שאז בעת ההיא נתוספו בו המעלות דאית לה לנוקביה.

ועל פי זה יתבאר דלפיכך דייקא השליש התחתון דת"ת (3) הוא העולה לכתר דז"א, יען דשליש זה מקומו למטה בשליש תחתון דת"ת המכוון כנגד מקום הלבשת הכתר דרחל, ובעלות זה השליש המכוון כנגדה לכתר דז"א, יורה על מעלת הכתר דיליה שנשתווה לנוקביה. ע"כ מכתבי ים החכמה.

ז.

מדברי הגה"ק מסטראשליע דבזמן הבית היה כתר למעלה מכתרו

ובגוף עליית זו"ן באופן דכתרה למעלה מכתרו, הנה יעויין בספר שערי היחוד והאמונה להגה"ק מהר"א הלוי מסטראשליע שער הראשון פ"ה בהגהה דהגהה שם דקאמר "שבזמן שבית המקדש היה קיים היה יחוד היה יחוד גמור פנים בפנים וכו', לכן בעת עלייתם היו משתמשים בכתר אחד בבחינת פלא אחד לבד, כי היו שניהן שוין בבחינת

יום החכמה ❖ כל הנקרא בשמי • ענף ד'

תתא

במדרגה הו', מ"מ לא נמלטנו מן הדוחק, דפשט הלשון מורה דמצד שלימות הזווג לא היה להם חסרון כלל וכלל.

ח.

בזמן הבית היה כתרו למעלה מכתרה ומ"מ מצד הפנימיות היו כתריהם שוים

ואמנם אמיתות הישוב בזה הוא, דלעולם בזמן בית המקדש היתה הנוק' במדרגה ששית כנזכר בע"ה, והיה כתרו למעלה מכתרה, אלא שמכל מקום יוצדק לומר גם דבזמן הבית היתה הנוק' במדרגה השביעית דשניהם משתמשים בכתר אחד, וכפרע"ה ושעה"כ, יען דכבר נתבאר דז"ת דעתיק מלובש בפנימיות א"א, ונמצא שבעלות זו"ן להלביש כל שיעור קומת א"א אשר אז עומדים זו"ן במדרגה הששית באופן דכתרו למעלה מכתרה, הנה בדרך ממילא מלובשים בפנימיותם בעת ההיא גופא גם ז"ת דעתיק, ומצד ז"ת דעתיק יעמדו זו"ן במדרגה השביעית באופן דשניהם משתמשים וכו'. אלא דתליא בגודל הזיכוך וההשגה, דפעמים לא יוכלו להשיג זולת חיצוניות המדרגה ההיא לבד, ואז יחשב להם כאילו היותם מלבישים לא"א לבד בלתי ז"ת דעתיק, ולכן יעמדו אז במדרגה הששית באופן שכתרו למעלה מכתרה, ואמנם פעמים, והיינו בהיותם זכים בתכלית הזיכוך, ישיגו גם פנימיות המדרגה ההיא ונמצא מלבישים גם לז"ת דעתיק המלובשים

היו שניהם משתמשים בכתר אחד, ודלא כמהר"א הלוי דכתב שבבית ראשון "היו משתמשים בכתר אחד בבחינת פלא אחד לבד". והן דמפורש עוד בדברי הרז"ל דלעתיד לבוא שאז תהיה הנוק' במדרגה השביעית יהיו שניהם משתמשים בכתר אחד, ודלא כמהר"א דכתב שלעתיד לבוא שאז כאמור תהיה הנוק' במדרגה השביעית תהיה הנוק' למעלה מכתרו.

איברא, באמת לא על מהר"א הקדוש תלונתנו, דדברי הרז"ל גופא מחזי לכאורה כסתראי, דבפרע"ה שער תיקון חצות פ"א (דף פ"א ע"ג) כתב דבזמן הבית "לא היה חסרון בז"א עם נוק' ותמיד היו פנים בפנים ולא היו צריכים למעשה ידינו לתפלתנו להמשיך מוחין לזו"ן לזווגם פנים בפנים". ומעין זה כתב גם בשעה"כ ריש דרוש ו' דק"ש (דף כ"ב ע"ג), עיי"ש. ומדלהדיא אמר דהיו פנים בפנים מבלי כל חסרון משמע שהיו שניהם מלבישים בשוה לגמרי, כלומר, דהיו במדרגה דשניהם משתמשים בכתר אחד, דאל"ה עדיין יש בהם חסרון מצד שלימות הזווג דפנים בפנים. ואכן יעויין בהגהת כת"י בשולי גליון ספר ע"ה שער ל"ו פ"ב (הוצאת ישיבת החיים והשלום) אהך דכתב הרז"ל שם דהבחינה השביעית היא היות שני מלכים משתמשים בכתר אחד, וכתב המגיה שם בזה"ל, והיה זה כל זמן שבהמ"ק היה קיים, וכמ"ש בפרע"ה שער תיקון חצון ובשעה"כ דף כ"ב ע"ג, ע"כ. והיינו כדאמרן. והגם דיד הדוחה נמויה די"ל שהיו פנים בפנים

בפנימיות א"א, ואז יעמדו במדרגה השביעית בהיות שניהם משתמשים, ואכן כך ממש היה סדר עמידתם בבית ראשון, שהיו זו"ן מלבישים בעת ההיא כל שיעור קומת א"א, וכיון שז"ת דעתיק מלובשים בפנימיות א"א, ושניהם נכללים במקום אחד, לכן פעמים שהיו עומדים במדרגה הששית ופעמים במדרגה השביעית, ותליא בסדר העבודה או בזמני התפלות והקרבנות וכל כיו"ב כמה מיני זמני רצון וברכה. ואולם לעתיד לבוא, הנה כבר אמרנו דבעלות זו"ן להלביש ז"ת דעתיק יחשב להם בדרך ממילא כמלבישים גם לרדל"א, יען דז"ת דעתיק קטירי בחד קטירא עם ג"ר דעתיק באופן שאי

אפשר להפריד ולחלק ביניהם כלל, ולכן מצד הלבשתם אז לז"ת דעתיק נחשב להם כעומדים אז במדרגה השביעית אשר בה שניהם משתמשים וכו', ואולם מצד היות ז"ת דעתיק כלולים ומחוברים בקשר כל ימות עם ג"ר דעתיק, נחשב כאילו כתרה גבוה מכתרו יען דהנוק' מושרשת וגנוזה שם ולא הז"א.

יעזרנו השי"ת על דבר כבוד שמו, ויהי רצון מלפניו ית"ש למלאות פנימת הלבנה, ויהי אור הלבנה כאור החמה וכאור שבעת ימי בראשית, ויתקיים בנו מקרא שכתוב ובקשו את הוי"ה אלהיהם ואת דוד מלכם במהרה דידן בביאת גואל צדק בב"א.

